

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

№ 3 (вересень) 2017

Загальнодержавний науково-практичний журнал

3 ДНЕМ НОТАРІАТУ!

З Днем Незалежності України!

Шановні українці, дорогі колеги!

*Від імені Нотаріальної палати України
вітаю Вас із національним святом нашої державності -
Днем незалежності України!*

*24 серпня 1991 року - дата, яка золотою сторінкою
увійшла в історію молодої держави, законодавчо закріпивши
її вікові прагнення до національного відродження та
духовної свободи, економічного зростання та культурного
піднесення.*

*В цей день серце кожного українця наповнюється
гордістю за нашу державу, прагненням до єдності та
порозуміння.*

*Хай наша плідна праця стане надійною запорукою
добробуту й щасливого життя нашого народу!*

*Зичу міцного здоров'я Вам та Вашим родинам, достатку
та щедрої долі, миру і злагоди на нашій квітучій українській
землі.*

Зі святом, Україно! Слава Тобі!

Щиро

Володимир МАРЧЕНКО,

президент Нотаріальної палати України

Вітальне слово

З ПРОФЕСІЙНИМ СВЯТОМ, КОЛЕГИ!

Вельмишановні нотаріуси!

З ініціативи Української нотаріальної палати та Міністерства юстиції України нотаріуси, починаючи з 2010 року, отримали можливість відзначати 2 вересня свій професійний день.

День нотаріату — це визнання українського нотаріату, як одного із правозахисних інститутів державної гарантії дотримання законності прав та інтересів кожної людини.

Сьогодні нотаріат розвивається в напрямку професійності, стабільності та зміцнення професійного самоврядування.

Нотаріус посідає особливе місце серед інших юридичних професій та відіграє значну роль у суспільному житті країни.

Кожен із Вас уособлює інтелектуальну та правову потужність нотаріату України, його право, на рівних, бути у колі нотаріатів розвинутих країн світу.

Будучи гарантами надійності та законності, глибоко переконаний, що Ваші професійні зусилля будуть винагороджені повагою й високим рівнем довіри громадян.

Вшановуючи Вашу самовідданість служінню обраній справі, значний вклад у розбудову правової держави, від імені Ради Нотаріальної палати України та апарату, щиро вітаю Вас, з нагоди професійного свята — Дня нотаріату!

Зичу наснаги, мудрості і незламності духу в ім'я міці і захищеності нашої спільної справи!

Перед нами стоїть багато завдань та мета одна: служіння Закону і Людям.

В єдності наша сила!

З Днем нотаріату!

**Президент
Нотаріальної палати України**

Володимир Марченко

Слово редактора

Готуючи цей номер журналу, який приурочено до професійного свята нотаріусів — Дня нотаріату України, до рук мені потрапила книга, гортаючи сторінки якої я натрапила на ось такий текст (мова оригіналу): *«... сколько опыта, знания людей, жизни и всех тонкостей закона должен проявлять нотариус, чтобы добросовестно нести свою тяжелую обязанность. Сколько предусмотрительности, знания и опыта требуется от нотариуса при совершении больших и сложных договоров, контрактов, купчих, закладных, где каждый недосмотр, каждая ошибка нотариуса могут губельно отразиться на материальных интересах тех, кто решился прибегнуть к помощи нотариуса и положиться на его знания и опыт; его ошибки в актах почти непоправимы, поэтому каждый составленный им акт должен обладать всеми качествами в превосходной степени»* (А. Фемелиди «История Нотариата», 1902) .

Вдумуючись у ці рядки, можна сказати, що за століття вони не втратили своєї актуальності, а навпаки – доводять беззаперечну значимість професії нотаріуса у суспільстві. Нотаріус – митець, охоронець права і літописець юридичної буденності. Його розчерк пера перетворює щоденні ситуації у юридичні документи, викладаючи на папері волю людини, а подекуди взагалі змінюючи її життя.

Сьогодні перед нотаріатом України постають нові виклики, які вимагають від її представників стійкості, незламності духу і вірності професії. Не зрадити, бути чесним перед собою і людьми, не залишатися осторонь, а, навпаки, бути активним — цього потребує від нотаріусів як професія, так і самоврядування.

Проведений Нотаріальною палатою України 14 червня 2017 року круглий стіл та презентовані його учасниками основоположні ідеї подальшого розвитку нотаріату України, засвідчили прагнення нотаріальної спільноти активно і беззаперечно творити майбутнє нотаріальної професії, втілюючи принципи Латинського нотаріату та використовуючи позитивний досвід країн-членів МСЛН.

Тема цього номеру — нотаріат у фокусі реформ. Про те яким бачать свою професію нотаріуси і що необхідно зробити для її європейського розвитку ви прочитаєте у рубриці **«Нотаріат у фокусі»**. Фоторепортаж з головної спортивної події в житті наших нотаріусів — Олімпіади у Польщі – у розділі **«Самоврядування»**, де також знайдете інформацію про проведені НПУ заходи з підвищення професійного рівня нотаріусів.

Журнал започатковує рубрику **«Обличчя нотаріату»**, на сторінках якої ми будемо спілкуватися з нотаріусами про вибір діяльності, складнощі, що спіткали їх на шляху до професійних досягнень та власні принципи, якими вони керуються у життєвих обставинах. І символічно, що рубрику відкриває Олена Кирилук, приватний нотаріус, член комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування, яка цього року відзначила 10 років професійної діяльності.

Про проблемні питання, які виникають при оформленні спадщини на підставі заповіту подружжя в **«Авторській колонці»** розповідає приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Людмила Садихова, а у рубриці **«Нотаріальний практикум»** ви знайдете корисну інформацію щодо практичного застосування законодавства в нотаріальній діяльності.

Редакція журналу запрошує Вас, шановні нотаріуси, публікувати свої авторські статті та ділитися думками щодо актуальних питань нотаріальної діяльності на сторінках професійного видання «Нотаріат України». Надсилайте їх на press.npu@gmail.com.

Також у номері: новини НПУ та його відділень, міжнародні новини, вітання з днем народження та інформація про нагородження до Дня нотаріату. Якщо ви бажаєте привітати колег з іменинами на сторінках журналу пишіть в редакцію на електронну адресу. Вдячні будемо і за пропозиції щодо тем нашого видання.

Шановні нотаріуси! Від імені апарату Нотаріальної палати України та редакції журналу «Нотаріат України» приймають найщиріші вітання з нагоди Вашого професійного свята. Бажаємо нотаріальному співтовариству оптимізму, нових здобутків та успіхів, незгасного бажання плідно працювати та впевненості у власних силах. Щастя і благополуччя!

ЗМІСТ

Нотаріат у фокусі

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В РЕФОРМУВАННІ НОТАРІАТУ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Фоторепортаж з круглого
столу, ІА ЛІГАБізнесІнформ,
14.06.2017

Новини

ЗУСТРІЧ В БІЛІЙ ЦЕРКВІ:

нотаріусів інформували про діяльність НПУ

«ЗАПИТУЙТЕ-ВІДПОВІДАЄМО»:

на сайті НПУ запрацювала «гаряча лінія»

МІЖНАРОДНІ ЕКСПЕРТИ

цікавилися проблемами нотаріату України

ДИСКРІМІНАЦІЯ ПРАВ ВПО

стала темою спільного семінару Ради Європи та УВКБ ООН

ПРИ НОТАРІАЛЬНІЙ ПАЛАТІ

створено Експертно-правову комісію

ПРО ЗАХИСТ ПРАВ НОТАРІУСІВ

говорили на позачерговому засіданні Ради НПУ з
представниками Мін'юсту

ЗАПРАЦЮВАЛА

спільна робоча група Мін'юсту та НПУ

КИЇВСЬКИМ НОТАРІУСАМ

відкриють доступ до Реєстру територіальної громади

15-19

Самоврядування

OLIMPIADA NOTARIALNA-2017: перемоги наших у Польщі

Підвищення професійного рівня

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК НОТАРІУСІВ

Львів-Вінниця-Суми-Одеса.
Фоторепортаж

Етика нотаріуса

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЯК НОРМА ПОВЕДІНКИ, ЩО ПІДТРИМУЄ ПРЕСТИЖ ПРОФЕСІЇ НОТАРІУСА

Правила групи
«Офіційна група
«Нотаріальна палата
України»
у соцмережі
Фейсбук

28

Обличчя нотаріату

ОЛЕНА КИРИЛЮК:
«10 років у професії –
це ще одна сходинка,
піднімаючись на яку ти
маєш бажання йти вперед»

32

Міжнародне співробітництво

МІНСЬКІ ДОМОВЛЕНОСТІ:

Білорусію зацікавив досвід
реєстрації нотаріусами
бізнесу

38

Авторська колонка

ЛЮДМИЛА САДИХОВА

Проблемні питання, які
виникають при оформленні
спадщини на підставі
заповіту подружжя

Бібліотека нотаріуса

«Методичні рекомендації щодо посвідчення
договорів купівлі-продажу частки в статутному
капіталі товариства з обмеженою»

«Контроль за діяльністю у сфері державної
реєстрації речових прав на нерухоме
майно: теоретико-правовий аналіз»

35

Нотаріальний практикум

Методичні рекомендації щодо посвідчення договорів
купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства з
обмеженою відповідальністю

Деякі питання оформлення спадкових прав на майно, яке
знаходиться на тимчасово окупованій території та в зоні
проведення АТО

Процедурні питання реєстрації зміни керівника юридичної
особи

Щодо строків надсилання
документів після проведення
державної реєстрації

41-52

Документи

Резолюція круглого столу
«Захист прав кредиторів», 26.04.2017

Пам'ятка користувача
інформаційного ресурсу НПУ

53-59

67

Нотаріат у фокусі реформ

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В РЕФОРМУВАННІ НОТАРІАТУ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Нотаріальною палатою України запропоновано проект Концепції реформування нотаріату України, який був представлений юридичній громадськості та міжнародним партнерам під час круглого столу 14 червня 2017 року у прес-центрі інформаційного агентства ЛІГАБізнесІнформ. Нотаріуси вбачають якісні перспективи розвитку нотаріату та створення з урахуванням цифрових технологій нотаріальних будинків юстиції.

**Володимир Марченко,
президент Нотаріальної
палати України**

В Україні професійне самоврядування нотаріусів здійснює Нотаріальна палата України – організація, що об'єднує 6600 нотаріусів по всій території нашої країни. У розумінні окремих пересічних українців нотаріус — це юрист з печаткою, що завіряє документ та може зареєструвати його право на нерухомість. Таке вузьке трактування юридичної професії просто мінімізує для громадян

Нотаріат у фокусі реформ

ефект запроваджених реформ у сфері юстиції.

Ми живемо в часи змін, а це означає, що перед українським суспільством постають нові виклики, які вимагають оперативної реакції, в тому числі і у юридичній професії. Нотаріуси знаходяться постійно під прицілом законодавчих новел, однак вони сумлінно виконують функції державних реєстраторів прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Відпрацювавши кредит довіри держави, сьогодні, нотаріуси здійснюють і реєстрацію бізнесу. Нотаріус є консультантом, порадником, довіреною особою, яка охороняє права та законні інтереси того, хто звертається до нього.

На сьогодні, документа, який би визначив вектор розвитку професії нотаріуса, перспектив його діяльності в Україні з урахуванням членства нашої країни у Міжнародному союзі Латинського нотаріату – немає, а це означає, що нотаріат сьогодні знаходиться «без руху», у статичному режимі. Так не повинно бути.

Зміни, які очікують українське суспільство, вимагають від органів держави прийняття опера-

тивних і конструктивних рішень, консолідацію зусиль представників усіх гілок влади та громадськості на створення потужного механізму захисту прав людини в умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

За останній рік Нотаріальною палатою України були напрацьовані пропозиції щодо вдосконалення нормативного регулювання нотаріальної діяльності та ефективної організації професійного самоврядування нотаріусів в Україні. Тому зі своїм баченням реформ, заявити про необхідність оновлення стратегічних напрямків у сфері нотаріату Нотаріальна палата України виступила організатором круглого столу «Основні тенденції в реформуванні нотаріату України та європейський досвід», який відбувся у прес-центрі інформаційного агентства ЛІГАБізнесІнформ 14 червня 2017 року, за участі представників Міністерства юстиції України, міжнародних експертів — президентів нотаріальних палат Литви та Латвії, народних депутатів України, суддів, представників Адміністрації Президента, професійних громад-

ських об'єднань, фахівців з IT-технологій та експертів у сфері реформ юстиції.

Що ж нотаріуси запропонували і як відреагувала громадськість на ті меседжі, які почула? В першу чергу розробка Концепції реформування нотаріату в Україні здійснена з урахуванням затвердженого Міністерством юстиції України «Стратегічного плану діяльності Мін'юсту на 2017 бюджетний рік та два бюджетні періоди, що настають за плановим». Вона має чітко окреслені завдання, які сформовано у блоки.

Кирило Нехимчук,
член Ради НПУ,
голова відділення НПУ
в Миколаївській області

Децентралізація владних повноважень у сфері нотаріату

Так, до компетенції Міністерства юстиції України відносяться як контрольні функції, так і організаційні, які у своїй сукупності складають повноваження міністерства у сфері регулювання нотаріальної діяльності. Однак, враховуючи заявлений євроінтеграційний вектор державно-правової політики України, де міністерство, як орган виконавчої влади, має виконувати лише роль координатора. Необхідно провести аналіз його повноважень та вирішити які з них можливо, а головне, доцільно делегувати самоврядній професійній організації — Нотаріальній палаті України (НПУ). Таким чином, підтвердити заявлений курс України на євроінтеграцію, в т.ч. у сфері професійного самоврядування, де НПУ допомагає державі оперативно і ефективно реагувати на відповідні зміни та новації у сфері нотаріату.

Участь у заході заступника Міністра юстиції Гіи Гецадзе

Нотаріат у фокусі реформ

Зрозуміло, що такі рішення мають прийматися з урахуванням організаційної готовності НПУ до перейняття таких повноважень. На нашу думку, план «Д» (автор. – децентралізації) передбачає передачу невластивих функцій держави у сфері нотаріату від головних територіальних управлінь юстиції до НПУ, а саме: перевірку порядку вчинення нотаріальних дій, організації нотаріальної діяльності та правил ведення нотаріального діловодства.

Наприклад, зрозуміло, що керівництво державними нотаріальними конторами — виключна компетенція міністерства юстиції, і жодним чином не може бути передана самоврядній організації. В той же час функція підвищення кваліфікації нотаріусів та їх помічників може бути без жодних проблем передана нотаріальній палаті, так як і контроль за дотриманням нотаріусами правил професійної етики, який був делегований Нотаріальній палаті. Допуск до професії та позбавлення права на професію — вже є у компетенції органу, що створюється міністерством спільно із НПУ.

Електронний нотаріат

Сучасний стан «цифрової» України характеризується значною різноманітністю. Маючи, з одного боку розвинуту систему державних та єдиних реєстрів (близько 40), електронні системи «СЕТАМ» та «PROZORRO», особистий кабінет клієнта адміністративних послуг на сайті Міністерства юстиції України, ми, з іншого боку, маємо величезні прогалини у вигляді відсутності єдиного протоколу та універсального автоматичного обміну даними між реєстрами, низького проникнення Інтернету у сільській місцевості, нікчемний, малу кількість цифрових ідентифікаторів (ID паспортів(карток) та/або MobileID) та ЕЦП у населення. Наявність цих прогалин не дозволяє нам на даний час говорити про готовність Укра-

Кирило Нехимчук (зліва) та Марюс Страчкайтис (справа)

їни до ривка у «цифрову економіку», адже передумовами її створення є повна модернізація соціально значущих сфер державного управління, в тому числі і нотаріату.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій диктує необхідність застосування новітніх підходів до організації діяльності: створення сучасної інституції, яка поєднає в собі як класичний спектр нотаріальних дій з використанням цифрових технологій, так і максимального комплексу адміністративних послуг, потрібних суспільству, та таких, що надаються фахівцями високого професійного рівня, без витрачання державних коштів чи коштів громад.

Відсутність взаємообміну даними між близько 100 реєстрами України, автоматизованого робочого місця нотаріуса (АРМ), відсутністю дистанційної авторизації клієнтів за допомогою ЕЦП чи ID, нормативного регулювання для створення електронного реєстру вчинення нотаріальних дій та електронного нотаріального архіву, автоматичного створення нотаріального документу та звіту, ряд інших технологічних прогалин у сфері, що відповідає за обслуговування цивільного обігу, гальмують перехід України до цифрової економіки. При цьому слід зауважити, що все є у більшості держав латинського нотаріату,

в тому країнах пострадянського простору.

На нашу думку впровадження цифрового нотаріату — це неминучий процес для України. Для його ефективного функціонування потрібні системні дії, спрямовані на використання цифрових технологій на користь професії, а отже на користь наших громадян. В першу чергу, це дозволить оновити нотаріальний процес з точки зору його зручності та зрозумілості, інтегрує нотаріуса у транснаціональні правовідносини та надасть можливість зміцнити позиції професії серед інших представників юриспруденції.

Важливо вже сьогодні розпочати роботу у цьому напрямі, використовуючи європейський досвід.

Ольга Оніщук,
член Ради НПУ,
віце-президент НПУ

Кодифікація нотаріального законодавства

Детальний аналіз діючого законодавства України що регулює діяльність нотаріату в Україні, свідчить про наявність великої кілько-

сті законів, постанов, наказів та інших підзаконних нормативно-правових актів, які штучно розширюють правову базу, що призводить до утворення колізій з іншими галузями права, і, як не дивно, — прогалин у праві. Нотаріальний процес існує як галузь права.

Нотаріальний процесуальний кодекс на сьогодні є вкрай необхідним для діяльності нотаріату, він буде покликаний замінити особливу частину чинного Закону України «Про нотаріат», а також навести порядок у системі підзаконних нормативних актів. Його прийняття дозволить ефективно регламентувати процесуальні аспекти нотаріальної діяльності, створити чіткі та передбачувані процедури вчинення кожної нотаріальної дії і механізми оскарження її законності.

Крім цього це відповідає вимогам пункту 14 частини 1 статті 92 Конституції України, в якій закріплено, що організація і діяльність нотаріату визначається виключно законами, а не підзаконними, як сьогодні, нормативними актами. Саме цей кодифікований акт виконає роль правового забезпечення інституту попереджувального правосуддя та розвитку нотаріальної діяльності за стандартами європейського нотаріату.

**Олександр Бєднов,
член Ради НПУ,
голова комісії НПУ
з міжнародного
співробітництва**

Розробка та прийняття акту з питань регулювання поведінки нотаріуса – Кодексу професійної етики нотаріуса

Діяльність нотаріусів унікальна. Їх завдання полягає в тому, щоб гарантувати важливі для суспільства юридичну безпеку і достовірність. Тому інститут нотаріату є абсолютно корисним і необхідним для суспільства.

Своєю превентивною функцією діяльність нотаріуса надає впевненість і юридичну безпеку та абсолютно очевидно здійснюється з урахуванням норм етики. Значення впевненості та юридичної безпеки є засобом досягнення кінцевої мети закону: справедливості. І з цієї самої причини етика є істотною вимогою. Вона є його основою, його корінням і силою його законності. Однак, нотаріуси, як і будь-які інші професіонали, можуть допускати помилки або похибки,

навіть при тому, що вони ніколи не повинні відбуватися. Тому, важливо створити Кодекс етики, який містить мінімальні і суттєві правила, що регулюють дії нотаріусів.

Завдяки своїй етично бездоганній поведінці, нотаріуси повинні розвивати громадські та соціальні функції, які необхідні для того, щоб запропонувати суспільству переваги превентивного правосуддя.

Професійна етика та правила організації нотаріату були затверджені Асамблеєю нотаріатів – членів Міжнародного союзу нотаріату (МСЛН) 8 жовтня 2013 року у Лімі. Цей документ є розвитком та оновленням «Основних принципів нотаріальної системи латинського типу», схвалених Асамблеєю нотаріатів — членів МСЛН у Римі (Італія) 8-го листопада 2005 року, а також «Зasad нотаріальної деонтології», затверджених Асамблеєю нотаріатів — членів МСЛН у Мексичі 1-го жовтня 2004 року.

Такий «уніфікований закон етики нотаріуса» встановлює основоположні цінності діяльності нотаріусів, які були, є і будуть необхідними для їхніх дій. Це принципи, які були вивчені і поширювались протягом більше шістдесяти років існування МСЛН, які включають в себе питання, що вплинули на суспільне життя, і стосуються дій нотаріусів в області екології, інформаційних технологій, відмивання грошей, захисту персональних даних, культури законності і, звичайно, соціальних аспектів нотаріату.

Зважаючи на членство України в МСЛН варто адаптувати положення Деонтологічного Кодексу МСЛН до українського нотаріату, прийнявши документ на Всеукраїнському з'їзді нотаріусів.

Дотримання Кодексу етики зберігає оригінальну природу професії нотаріусів і відіграє роль захисту та опори, що дозволяє відмежувати їхні дії і зміцнювати їхню практику. Нотаріуси повинні прийняти і дотримуватись його, зробити способом свого життя, буття,

Актив НПУ з колегами з Литви та Естонії

Нотаріат у фокусі реформ

дій та міркувань, оскільки від цього залежить теперішнє та майбутнє нотаріату.

**Дмитро Кирилюк,
член Ради НПУ,
голова комісії НПУ з
аналітично-методичного
забезпечення нотаріальної
діяльності**

Нотаріус як медіатор, реєстратор шлюбів та ескроу-агент

Нетиповий для українського законодавства інститут медіації сьогодні набуває все більшої практики застосування серед практикуючих юристів як у адміністративних, господарських, сімейних спорах, так і адвокатами у кримінальних провадженнях та справах щодо адміністративних правопорушень.

Мирне врегулювання спорів, яке вже тривалий час існує в українських реаліях, пов'язане з діяльністю нотаріусів. І хоча нотаріуси за законом вчиняють нотаріальні

дії лише за умови безспірності правочинів/юридичних фактів, проте вони фактично сприяють досягненню консенсусу між сторонами щодо спірних питань, без звернення до суду. Наприклад, якщо подружжя розлучається, нотаріус може запропонувати найбільш оптимальний спосіб поділу майна шляхом закріплення його умов в договорі. Таким чином, він фактично забезпечує позасудове врегулювання спору між подружжям, яке бажає поділити майно, однак, не може це зробити самостійно. Досить часто нотаріус виконує функцію медіатора і в спадкових правовідносинах.

Позитивний досвід щодо надання нотаріусам повноважень медіаторів має сусідня Грузія, в якій вже багато років нотаріуси успішно виконують цю функцію.

Крім того, досить важливим моментом є те, що НПУ має усі можливості забезпечити як проведення навчання нотаріусів-медіаторів, так і контроль при здійсненні ними повноважень медіаторів без будь-яких додаткових витрат з державного бюджету.

На сьогодні, НПУ подала на розгляд комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя свої пропозиції щодо включення нотаріусів до переліку осіб, що

можуть виконувати функції медіаторів.

Реєстрація шлюбу та його припинення — функції, що можуть бути делеговані нотаріусам, враховуючи вже існуючу практику сусідніх держав. Зокрема, при реєстрації шлюбу нотаріус може надавати повну правову консультацію з питань, що стосуються майнових прав подружжя, правового режиму спільного майна, договорів подружжя. Щодо припинення шлюбу, то нотаріус може здійснити його реєстрацію за відсутності спору у сторін та наявності дітей, а також дозволить уникнути конфлікту при поділі майна та визначенні обов'язків щодо утримання дітей та /або встановлення опіки над ними.

Для представників бізнесу сьогодні залишається забезпечення гарантій при здійсненні розрахунків в договірних відносинах, в т.ч. при купівлі-продажу нерухомості. В багатьох європейських країнах для розрахунків за оплатними правочинами сторони користуються послугами спеціальних нотаріальних рахунків. При укладенні оплатних правочинів, наприклад в Австрії, є обов'язковим перерахування грошових коштів на рахунок нотаріуса до укладення правочину, яка є гарантією, що у покупця серйозні наміри та правочин відбу-

Учасники круглого столу
(фото на згадку),
14 червня 2017 року, Київ

деться. Після укладення правочину та його реєстрації (затверджуються та реєструються місцевими судами та органами місцевого самоврядування) грошові суми перераховуються нотаріусом продавцю.

Держава вже почала втілення в українське законодавство застосування рахунків умовного зберігання «ескроу». 4 червня 2017 року набули чинності зміни до Закону України «Про акціонерні товариства», згідно яких рахунок умовного зберігання «ескроу» використовується у разі обов'язкового продажу простих акцій акціонерами на вимогу особи, яка є власником домінуючого контрольного пакета акцій. Згідно цих останніх законодавчих новел держава надала повноваження ескроу-агентів банкам, оскільки договори купівлі-продажу цінних паперів не підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню. При цьому нотаріусу згідно останніх змін надано повноваження в накладенні заборони відчуження грошових сум, що будуть зараховані заявником вимоги на рахунок умовного зберігання (ескроу), відкритий відповідно до цього закону.

**Наталія Козаєва,
член Ради НПУ,
голова комісії НПУ з питань
запобігання та протидії
кіберзлочинності**

Засвідчення справжності електронного документу та встановлення родинних стосунків

Якщо у вас є побоювання, що в майбутньому вам буде важко або неможливо надати докази, які вам можуть знадобитися, наприклад, в суді, або іншому адміністративному органі, це можливо буде зробити за допомогою нотаріуса. На

ваше прохання він збереже і зафіксує дані докази. Таку процедуру забезпечення доказів, якої немає в українському законодавстві, і пропонує Нотаріальна палата.

Залив квартири з вини сусідів, дорожньо-транспортна пригода, злочинство інформації та авторських продуктів з Інтернет сторінок — це та категорія справ, яка потребує забезпечення доказів, зокрема, посвідчення факту автентичності роздрукування веб-сторінки чи засвідчення справжності електронного документа, що буде мати доказову силу у суді, наприклад.

Ми пропонуємо також, щоб нотаріуси могли встановлювати факти, що мають юридичне значення, від яких залежить виникнення, зміна чи припинення особистих або майнових прав громадян/юридичних осіб. Наприклад, встановлення родинних стосунків, реєстрація народження, усиновлення, шлюбу чи розлучення, усні заяви осіб тощо. Такі повноваження нотаріусів дозволять розвантажити судову систему щодо категорії таких справ, зменшить проміжок часу, необхідний для з'ясування обставин, що мають значення для прийняття спадщини, наприклад. Отже, нотаріальний акт про встановлення факту, що має юридичне значення, буде підставою для реєстрації чи оформлення прав, які виникають у зв'язку з його встановленням.

**Інна Бернацька,
член Ради НПУ,
голова відділення НПУ в
Рівненській області**

Нотаріальні будинки юстиції та розвиток нотаріату на місцях

Самим великим завданням вдосконалення роботи нотаріату

є орієнтація на людину. Нотаріат на високому рівні забезпечує виконання своїх функцій для людини незалежно від віку, соціального статусу, громадянства, місця проживання особи, створюючи привабливі умови для інвестицій та ведення бізнесу.

За 26 років нотаріат України створив та розвинув матеріально-технічну базу, яка дає можливість надавати громадянам широкий спектр адміністративних послуг, які можна об'єднати в нотаріальний будинок юстиції.

Що мається на увазі. Це надання нотаріусами тих самим адміністративних послуг, які надають ЦНАП та інші акредитовані суб'єкти. На наш погляд, це не тільки буде зручно, але й підвищить рівень доступності таких послуг для громадян в українській глибинці: отримати юридичну консультацію, вчинити нотаріальну дію та одночасно отримати всі необхідні довідки, витяги і сплатити адмінзбори.

Максимальний ефект від такої роботи нотаріусів — це наповнення бази персональних даних громадян, створення повноцінного Демографічного реєстру без витрачання додаткових коштів із Держбюджету та у короткі терміни.

В результаті, наш класичний нотаріат, що базується на кращих принципах латинського нотаріату, розвиваючи додаткові повноваження, стане незамінним помічником людині, суспільству, бізнесу та державі.

Що стосується розвитку нотаріату на місцях, то реформа децентралізації та добровільного об'єднання територіальних громад відбувається нині задля збільшення економічної ефективності діяльності місцевого самоврядування.

На сьогодні існує ряд проблем, пов'язаних із наявністю економічно депресивних регіонів, де

Нотаріат у фокусі реформ

**Олена Кирилюк,
член комісії НПУ
з питань
співробітництва
з органами
державної влади
та місцевого
самоврядування**

Підвищення професійного рівня нотаріусів

Загальна організація процесу підвищення професійного рівня нотаріусів в Україні повинна бути покладена на Нотаріальну палату України. І це логічно, адже НПУ вже сьогодні довела ефективність проведення безкоштовних семінарів та вебінарів для нотаріусів з актуальних питань нотаріальної діяльності та відповідно розробила графік таких заходів, підібравши кваліфікованих спікерів та використовуючи власні методичні матеріали та напрацювання.

Воно буде включати як навчання нотаріусів, так і їх помічників, консультантів, а також осіб, які планують займатися нотаріальною діяльністю. Крім того, НПУ може забезпечити ефективність підвищення професійного рівня нотаріусів, створюючи нешаблонні умови, а орієнтуючись на потреби нотаріусів та вимоги часу. Тобто все зводиться до того, що професійному самоврядуванню потрібно надати тих повноважень, які є природними для нього і які вже давно використовують нотаріальні палати країн-членів МСЛН.

Нотаріат сьогодні лакмусовим папірцем правової політики держави та має безмежний потенціал для вирішення тих завдань, що стоять перед Україною як асоційованим членом ЄС.

Олена Кирилюк (справа) та народний депутат України Наталія Новак (зліва)

відсутні приватно практикуючі нотаріуси. Із-за збитковості їх діяльності і мотивації працювати у віддалених регіонах, районних центрах, селищах міського типу, містечках.

Нотаріальна палата вбачає вирішення цієї проблеми через регулювання державою кількості нотаріусів в округах; прямого спонукання нотаріусів працювати в таких округах через встановлення обов'язку нотаріусам, які вперше призначаються на посаду або здійснюють реєстрацію приватної нотаріальної діяльності відпрацювати три/п'ять років в окрузі, який потребує забезпечення нотаріусом; дотування НПУ нотаріусів у таких округах у майбутньому; інша додаткова мотивація нотаріусів, в тому числі можливого зниження ставок оподаткування.

У цьому контексті варто зазначити, що запровадження норми, яка дозволяє посадовим особам вчинювати нотаріальні дії — суперечить Регламенту Європейського союзу №650/20/12 від 04.07.2012,

згідно якого свідоцтва про право на спадщину можуть видавати або суди або нотаріуси, що вносяться до Спадкового реєстру країн ЄС. Зрозуміло, що видані свідоцтва про право на спадщину посадовими особами органів місцевого самоврядування України до такого реєстру вноситись не зможуть.

Розвиток нотаріату України має бути спрямований на забезпечення однакового професійного рівня та рівня технічного забезпечення нотаріальних офісів як в обласному центрі, так і віддалених районах.

Саме нотаріуси в районних центрах мають левову частку у врегулюванні цивільних правовідносин з земельних питань, а з огляду на тенденції відміни мораторію на продаж пайових земель сільськогосподарського призначення необхідно заявити, що нотаріат має всі інструменти для захисту селян-землевласників від посягань на їх власність та знову ж таки буде стабілізуючим фактором у цій сфері.

Про деякі питання проведення моніторингу та камеральних перевірок нотаріусів говорили у Білій Церкві

З метою інформування нотаріусів та роз'яснення з приводу підстав проведення моніторингу реєстраційних дій та камеральних перевірок нотаріусів, НПУ виступило з ініціативою провести тематичні зустрічі з нотаріусами відділень НПУ.

«Питання проведення моніторингу та камеральних перевірок щодо реєстраційних дій нотаріусів стало досить актуальним та набуває все більшого резонансу. Що відбувається та чого очікувати нотаріусам від такої активності контролюючого органу? Ми стурбовані ситуацією, а тому за роз'ясненнями звернулися до НПУ» — говорить приватний нотаріус Оксана Величко.

09 серпня 2017 року в місті Біла Церква відбулися збори нотаріусів відділення НПУ у Київській області. Від НПУ участь у заході взяв Дмитро Кирилюк, член Ради НПУ, голова комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності.

У ході зустрічі відбулося активне спілкування нотаріусів, що дозволило висвітлити гострі та актуальні питання нотаріального життя. Пан

Дмитро запевнив присутніх, що НПУ не стоїть осторонь проблем нотаріусів, звертає увагу на кожне звернення та здійснює аналітично-методичну роботу. Також він повідомив, що працювала Експертно-правова комісія при НПУ, до складу якої входять висококваліфіковані фахівці, які аналізують викладені у листах обставини та за результатами розгляду готують висновок.

Крім того, проводиться повсякденна кропітка праця апаратом НПУ та комісіями Палати.

Як зазначали нотаріуси, що відвідали захід, така виїзна практика спілкування на місцях

дуже важлива. Вона забезпечує ефективну комунікацію апарату НПУ з відділеннями. «Відбувається живе, неформальне спілкування, адже не всі нотаріуси активно читають новини НПУ, чи пости у соцмережі на сторінці у Фейсбук, а тому не завжди бувають в курсі подій та можуть адекватно оцінити роботу НПУ» — говорить Оксана Величко.

Вона подякувала президенту Нотаріальної Палати України Володимирі Марченку за його постійну роботу і готовність відгукнутися на звернення кожного нотаріуса незалежно від того чи це робочий час, чи вихідний.

Новини

«Запитуйте-відповідаємо»: на сайті НПУ запрацювала «гаряча лінія»

На сайті НПУ авторизовані користувачі «**Нотаріальної платформи**» зможуть скористатися ресурсом «**Гаряча лінія**» та оперативно отримати через Інтернет зворотній зв'язок з НПУ у ситуаціях та питаннях, які потребують вирішення.

«Інформаційна підтримка нотаріусів на сайті НПУ забезпечить зворотній зв'язок Палати з кожним нотаріусом, у якого виникають складнощі при здійсненні нотаріальної діяльності. Це сприятиме формуванню в Україні єдиної нотаріальної практики» — зазначив президент НПУ Володимир Марченко.

Протягом двох останніх місяців на «Гарячу лінію» надійшло близько 18 запитань, більша частина яких стосується оформлення спад-

щини. Питання, що надходять, опрацьовуються фахівцями відділу НПУ з інформаційно-аналітичної роботи та методичного забезпечення, з врахуванням думки комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності.

Ознайомитись з відповідями може кожний авторизований користувач «Нотаріальної платформи» за посиланням:

<http://is.npu.in.ua/support/sectionindex>

Нагадаємо, що для повноцінного використання функціоналу інформаційного ресурсу НПУ, нотаріусу необхідно зареєструватися у закритій частині сайту та отримати доступ. Детальніше про це написано у Пам'ятці користувачу, яку можна знайти у розділі журналу «Документи».

Міжнародні експерти з питань реформ у сфері юстиції цікавились проблемами українського нотаріату

15 червня зустріч відбулася в стінах Нотаріальної палати України за участі експерта з Нідерландів **Ервіна РУЗЕ** та болгарського експерта **Катіліна ПОПОВА**. Як зазначив пан Рузе, проект ЄС «Підтримка реформ в сфері юстиції», що нині триває в Україні, має своє продовження. Проект-правонаступник спрямований на підвищення рівня реформ у сфері юстиції і прискорення прийняття відповідних рішень. З цією метою експертами, проводяться зустрічі з представниками юридичної громадськості для отримання від них інформації про ті правові інститути, що існують в Україні, проблеми, з якими стикаються правники та пропозиції для їх вирішення.

Так, на зустрічі президент Нотаріальної палати України **Володимир МАРЧЕНКО** поінформував про діяльність Нотаріальної палати України, її повноваження та здобутки. Він розповів шановним гостям про ті виклики, які сьогодні стоять перед нотаріальною спільнотою і які потребують злагоджених дій нотаріусів та держави для подальшого їх вирішення. Зокрема, про необхідність внесення змін, які допоможуть оновити та доповнити напрями розвитку сучасного українського нотаріату, сприятимуть вчиненню нотаріальних дій у відповідності до стандартів МСЛН, а також визначатимуть подальші кроки інтегрування нотаріату України як інституту

позасудового захисту цивільних прав громадян до європейських та транснаціональних правових інституцій.

У ході зустрічі експерти ставили запитання про наявні в Україні реєстри, їх інформаційно-технічне забезпечення, доступність та взаємодію між собою. Також торкнулися питань електронного нотаріату та впровадження цифрових технологій в нотаріальній діяльності, процедури реєстрації нерухомого майна та бізнесу.

Володимир Миколайович зазначив, що необхідно чітко розуміти хто такий нотаріус і які функції він виконує. «Цифрові технології неминучі для України і юридичних професій, однак використовувати їх можливо лише на користь професії» — зазначив він.

Обговорили учасники зустрічі також ті питання, які напередодні піднімали нотаріуси на круглому столі «Основні тенденції в реформуванні українського нотаріату та європейський досвід», що відбувся 14 червня 2017 року в стінах прес-центру ЛІГА-БізнесІнформ.

Особливо зацікавили експертів пропозиції Нотаріальної палати України щодо можливості нотаріусів наповнити Єдиний демографічний реєстр, здійснювати функції ескроу-агентів та медіаторів.

Сторони домовилися про подальшу співпрацю у рамках проекту та проведення спільних заходів.

Ольга Оніщук: Потрібно долати соціально-правову дискримінацію стосовно вимушених переселенців, в тому числі і в нотаріальному процесі

У вітальному слові Ольга Оніщук, віце-президент Нотаріальної палати України, подякувала міжнародній громадськості за увагу до проблем ВПО та допомогу, яку вони надають Україні.

Пані Ольга зазначила, що нотаріальна спільнота гостро відчуває проблеми громадян, які опинилися в скрутній життєвій ситуації, а особливо тих переселенців, які звертаються до нотаріусів при оформленні спадщини чи відчуження нерухомого майна, яке залишилося на непідконтрольній території в результаті анексії Кримського півострова та збройного конфлікту на сході України.

«По-суті, нотаріус став заручником ситуації: коли виникає у громадян необхідність реалізувати своє право, однак вона обмежена прогалинами чи колізіями законодавства. Неврегульованість деяких питань стосовно прав ВПО свідчить про ознаки соціально-правової дискримінації цих осіб, яку нам потрібно долати» — сказала віце-президент НПУ.

Також вона поінформувала присутніх про те, що з лютого НПУ долучилася до роботи робочої групи з питань підготовки проектів законів та підзаконних нормативно-правових актів щодо вдосконалення національного законодавства України стосовно захисту прав людини ВПО, утвореній при Міністерстві з питань окупованих територій та ВПО України.

Як результат – підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації права власності», що знаходиться на опрацюванні у

профільному міністерстві. Зміни, які він передбачає, надають можливість безперешкодно реалізувати ВПО своє право власності на нерухоме майно, не прив'язуючись до його місцезнаходження, або місця реєстрації сторони правочину.

Будь-які зміни до законодавства, які стосуються тимчасово окупованих територій та зони АТО мають бути викладені виключно в спеціальних законах, таких як ЗУ «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», «Про тимчасові заходи на період проведення АТО». В той час як внесення змін які стосуватимуться спеціального режиму вчинення нотаріальних дій на тимчасово окупованих територіях, до профільних законів, таких як ЗУ України «Про нотаріат», буде фактичним визнанням Україною факту безнадії на деокупацію» — наголосила пані Ольга.

На завершення, Ольга Оніщук зазначила, що Нотаріальна палата України як професійна самоврядна організація відкрита до діалогу та співпраці з державними та недержавними інституціями, громадськістю та пресою задля створення в Україні потужного інформаційно-правового простору для громадян.

«Україні потрібні спільні зусилля фахових і професійних експертів задля вдосконалення законодавства та втілення найкращих європейських зразків захисту прав людини в правову політику нашої держави» — додала віце-президент НПУ.

.....
9 червня на запрошення Проекту Ради Європи та УВКБ ООН представники Нотаріальної палати України взяли участь у роботі спільного семінару на тему забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні та заборону їх дискримінації.

Серед національних партнерів також були присутні: народний депутат Ірина Луценко, заступник Міністра з питань тимчасово окупованих територій та ВПО України Георгій Тука, заступник Міністра внутрішніх справ з питань європейської інтеграції Анастасія Дєєва, Уповноважений Верховної Ради з прав людини Валерія Лутковська, юрист Європейського Суду з прав людини Ольга Дмитренко.

Учасниками стали представники державних установ, таких як, Міністерство соціальної політики, Державна міграційна служба, Національна поліція, Пенсійний фонд, Координаційний центр з надання правової допомоги, центри зайнятості, КМДА та інші, а також міжнародних організацій та благодійних фондів.

Новини

При Нотаріальній палаті створено Експертно-правову комісію, яка надає професійну допомогу нотаріусам

Відтепер нотаріуси можуть звертатися до Експертно-правової комісії, яка діятиме як колегіальний та консультативно-дорадчий орган при Нотаріальній палаті України (далі – Комісія). Наказом від 01 червня 2017 року № 15-17 затверджено Положення про Експертно-правову комісію з питань захисту професійних інтересів нотаріусів. На Комісію покладено завдання сприяти забезпеченню дотримання прав та законних інтересів нотаріусів ор-

ганами та посадовими особами, які здійснюють контроль за організацією їх діяльності, а її висновки вказуватимуть на наявність та/або відсутність правових підстав для вжиття до нотаріуса заходів реагування в обсягах і порядку, встановленому законодавством.

До складу Комісії входять як правники-науковці у сфері нотаріату, так і практикуючі нотаріуси, представники юридичної та методологічної служб Нотаріальної палати.

Основне завдання Комісії – здійснення експертної оцінки обґрунтованості притягнення до відповідальності нотаріусів та можливих корупційних проявів та порушення законодавства зі сторони контролюючих органів.

На основі узагальнення практики звернень (заяв та скарг) нотаріусів на рішення (дії) територіальних органів юстиції та інших контролюючих органів щодо можливого порушення цими органами законних прав і професійних інтересів нотаріусів під час проведення ними перевірок (розгляду звернень) з питань організації нотаріальної діяльності, дотримання порядку

вчинення нотаріальних дій або процедури її вчинення, правил ведення нотаріального діловодства, у сфері державної реєстрації, фінансового моніторингу, податкового законодавства тощо, Комісія формує експертну правову позицію Нотаріальної палати України з питань відносин нотаріусів з контролюючими органами.

Звернення та матеріали, що обґрунтовують обставини, які у ньому викладені подаються за адресою:

**01004, м. Київ,
вул. Антоновича, 7а;
(044) 230-72-82;
analyst@npu.in.ua;
yurnpu@gmail.com**

Про захист прав нотаріусів говорили в стінах НПУ з представниками Мін'юсту

18 липня в стінах Нотаріальної палати України відбулася **робоча зустріч Ради Нотаріальної палати України з представниками Міністерства юстиції України** — директором Департаменту держав-

ної реєстрації та нотаріату **Віталієм Гайдуком** та начальником відділу контролю у сфері нотаріату Управління нотаріату **Миколою Смуком**. Говорили про захист прав нотаріусів при здійсненні контролю за діяль-

ністю у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно.

У ході обговорення актуальних проблем, що виникають під час реалізації нотаріусами повноважень у сфері державної реєстрації прав

на нерухоме майно, запропоновано, серед іншого, спільно провести аналітично-методичне узагальнення виявлених недоліків та порушень за результатами здійснення моніторингу реєстраційних дій в ДРРП.

ЗАПРАЦЮВАЛА СПІЛЬНА РОБОЧА ГРУПА МІН'ЮСТУ ТА НПУ

18 серпня 2017 року, за особистої підтримки заступника Міністра юстиції України Олени Сукманової, відбулася перше засідання спільної робочої групи Нотаріальної палати України та Міністерства юстиції України з проблемних питань, що виникають при проведенні моніторингу реєстраційних дій та камеральних перевірок. До складу робочої групи увійшли представники Департаменту державної реєстрації та нотаріату Мінюсту, в тому числі і члени комісії, які здійснюють моніторинг реєстраційних дій та камеральні перевірки. Від Нотаріальної палати України були присутні: Ольга Оніщук, Наталія Козаєва, Тетяна Марчук, Юрій Бадахов та Дмитро Кирилюк, Тетяна Стражник.

Нагадаємо, що 18 липня 2017 року була проведена робоча зустріч Ради НПУ з керівництвом Департаменту державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України, у ході якої було прийнято рішення про створення спільної робочої групи представників нотаріального самоврядування та Міністерства юстиції з метою аналітично-методичного узагальнення виявлених недоліків та порушень вимог законодавства за результатами здійснення моні-

рингу реєстраційних дій в ДРРП, надання роз'яснень та підготовки рекомендацій щодо усунення прогалин в законодавстві в сфері державної реєстрації, такої як відсутності чітких критеріїв та/або форм відповідності їх виявленим порушенням за результатами перевірок.

На засіданні членами робочої групи були відпрацьовані основні напрями спільної роботи, відбувся розподіл обов'язків та визначено питання порядку денного наступного засідання.

КИЇВСЬКИМ НОТАРІУСАМ ВІДКРИЮТЬ ДОСТУП ДО РЕЄСТРУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Про це говорили представники Нотаріальної палати України Олена та Дмитро Кирилюк на зустрічі 14 серпня 2017 року із заступником директора Департаменту з питань реєстрації Київської міської державної адміністрації — начальником управління забезпечення координації районних в місті Києві державних адміністрацій Володимиром Путієм та начальником відділу Департаменту Наталією Гайдамакою. Це стало можливим за ініціативи НПУ, яка неодноразово зверталася до установи, вказуючи на проблеми, які виникають при вчиненні нотаріальних дій, таких як оформлення спадщини та відчуження нерухомого майна, та пов'язані з отриманням на запити нотаріусів інформації про зареєстрованих осіб у житловому приміщенні.

Нагадаємо, що на сьогодні, документом, який видається органом реєстрації особі за її вимогою та підтверджує реєстрацію місця проживання або місця перебування особи, є довідка про реєстрацію місця проживання (Форма 13). Проте така форма інформації не надає нотаріусу змогу перевірити право користування на відчужувані об'єкти нерухомого майна малолітніх та неповнолітніх дітей, недієздатних чи обмежено дієздатних осіб, а також встановити коло спадкоємців при оформленні спадщини.

Зважаючи на це, предметом зустрічі стало обговорення можливості нотаріусів Київського міського нотаріального округу мати доступ до інформації, що міститься в Реєстрі територіальної громади м. Києва.

У ході зустрічі нотаріуси мали змогу самостійно протестувати можливості Реєстру та отримати інформацію щодо себе. За словами Олени Кирилюк, члена комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування Реєстр досить простий та зрозумілий у користуванні, а головне має функцію електронного запиту до органів з питань реєстрації місця проживання осіб, що є зручною і оперативною формою зворотного зв'язку та уточнення необхідної для нотаріуса інформації. Сторони домовилися про подальшу співпрацю в питаннях реалізації технічної можливості підключення до Реєстру та його використання нотаріусами міста Києва.

Самоврядування

*Чемпіонами стають не в тренажерних залах.
Чемпіона народжує те, що у людини всередині – бажання, мрії, цілі.
Вони повинні мати майстерність і волю.
Але воля повинна бути сильніша, ніж майстерність.*

Мухаммед Алі

OLIMPIADA NOTARIALNA-2017: ПЕРЕМОГИ НАШИХ У ПОЛЬЩІ

**На XV Олімпіаді нотаріусів у Польщі
(25 — 28 травня 2017 року), українська збірна в черговий
раз продемонструвала свою спортивну міць та силу
духу команди, зайнявши 2 місце після білорусів.**

Команда у складі 50 осіб нотаріусів та помічників на чолі з президентом Нотаріальної палати України Володимиром Марченком виборола 23 медалі, з яких 7 – золотих, 7 — срібних та 9 – бронзових.

З огляду на спортивне життя учасників щорічної Польської Олімпіади можна з певністю сказати,

що для кожного з них — це не тільки фізична активність, а неповторне натхнення та міцна дружба. Перемога команди — досягнення кожного. За словами самих нотаріусів сила духу, віра і єдність — ці ті три складові, які об'єднують їх збірку і щоразу приводять до п'єдесталу переможців.

Нагадаємо, що Україна береучасть у Нотаріальній Олімпіаді з 2008 року, коли дружній вінницький колектив нотаріусів на чолі зі Світлоною Дунаєвською вперше представив українську нотаріальну спільноту на змаганнях. Тоді команда зайняла 13 місце серед 16 інших. У 2010 році до збірної долучилися но-

таріуси з Київської області, міст Києва і Запоріжжя. Вони стали четвертими із 17 команд. Два роки поспіль (2011, 2013) займали 5 командне місце, а 2012 і 2015 роки стали переможними і збірна поверталася додому із золотом. У 2016, як і цього року були другими. Емоції, насолода спілкування і енергетика заходу переповнювала всіх учасників.

Від імені нотаріальної спільноти щиро вітаємо нашу збірку та дякуємо за перемогу. Дякуємо організаторам за гостинність і командам-учасникам за спортивний дух суперництва.

Віват, Олімпіадо, віват!

До нових зустрічей і перемог!

Золоті медалі в командну скарбничку поклали:

- шахи — Світлана Процюк (Запоріжжя);
- великий теніс настільний — Руслана Ричок (Київ);
- великий теніс — Оксана Хоміч (Дніпро);
- стрибки у висоту — Іван Усік (Луцьк);
- веселі старту — Олена Верповська (Київ), Валентина Токарева (Київ), Олександр Рогоза (Київ), Рудніцький Андрій (Тернопіль).
- перетягування каната — Сергій Матвієнко (Чернігів), Максим Юдін (Київ), Артем Чапський (Одеса), Олена Верповська (Київ), Ольга Прокоф'єва (Чернігів).
- футбол — Борис Кот (капітан команди); Анатолій Поліщук, Іван Терещук (воротарі), Олександр Бєднов, Олександр Димов, Євгеній Андросов, Олексій Новак, Дмитро Галієвський, Ігор Мартюк, Андрій Кушерець (захисники), Борис Кот, Андрій Рудніцький, Олександр Рогоза, Олександр Кріль, Дмитро Покинтелиця, Станіслав Москівець (півзахисники), Сергій Майшмаз, Максим Рудюк, Валентина Токарева, Сергій Лобода, Володимир Коваленко, Володимир Марченко (нападники).

У чвертьфіналі (Україна — Варшава - 10:0) відзначилися Андросов, Покинтелиця, Кріль, Москівець, Чернявський, Марченко, Кушерець, Рудюк. У півфіналі (Україна — Словачія - 1:0) гол забив Рудніцький, а фінальні голи у матчі Україна — Венгрія забили Андросов, Покинтелиця, Кот, вигравши з рахунком 3:0.

Срібло здобули:

- великий теніс — Марина Марчук (Одеса);
- великий теніс — Ольга Грибанова (Запоріжжя);
- легка атлетика естафета 4x100 м — Анжела Усік (Луцьк), Ольга Кравченко (Київ), Валентина Токарева (Київ), Олена Верповська (Київ);
- піднімання гири — Сергій Матвієнко (Чернігів);
- теніс мікс — Марина Марчук (Одеса), Олександр Бєднов (Мелітополь);
- біг на 100 м — Ольга Драпата (Дніпро);
- плавання кріль на 200 м — Олена Маковецька (Одеса).

Бронзовими призерами стали:

- естафета 4x400м — Анжела Усік, Ольга Кравченко, Валентина Токарева, Олена Верповська;
- кидки у кошик — Олександр Димов;
- плавання кріль 50м — Олена Маковецька;
- плавання брас 50м — Олена Маковецька.
- стрибки у висоту — Ольга Кравченко;
- естафета плавання 4x25 м — Наталія Карнарук, Олена Маковецька, Ігор Несвітайло, Іван Усік;
- легка атлетика біг на 100м — Олександр Рогоза;
- стрибки в довжину — Ольга Кравченко;
- творчий конкурс — Наталія Козаєва, Наталія Карнарук, Ганна Кохан, Ольга Кравченко, Ганна Кот, Ігор Несвітайло, Борис Кот.

3 перших вуст:

Лілія Дульнева:

«Началось! Одно из самых долгожданных событий юридического мира, которое собирает самых спортивных, активных, ярких нотариусов Европы, — Международная нотариальная олимпиада стартовала!!! Маленький польский городок Мшана-Дольна в пятнадцатый раз проводит нотариальные спортивные игры. И за это огромная благодарность Czesław Szynalik - вдохновителю и организатору соревнований. В этом году в спортивных состязаниях за первенство будут бороться команды Нотариальных палат 6 польских городов, Словакии, Венгрии, Чехии, Румынии, российских городов Санкт-Петербурга, Калининграда, Республики Беларусь, впервые Казахстана и, конечно, наша гордость — украинская сборная! Краткое видео с открытия: здесь все по-настоящему — олимпийский огонь, поднятие флага, звучат гимны всех стран-участников. Непередаваемая атмосфера спортивного духа и единства. Болеем и верим в победу НАШИХ!!!

Первые результаты: наши пловцы и русалочки — два серебра, две бронзы! Вести с теннисных кортов — золото в большом и в настольном!

Три дня, как миг, и серебро в командном зачете у нашей нотариальной сборной!»

Руслана Ричок:

«Поїздка на Олімпіаду — це досягнення власного результату, представлення на міжнародному рівні нашої української команди, яка є самою сильною, красивою і згуртованою. Команда, яка любить свою країну»

Світлана Процюк:

«Олімпіада дарує надзвичайну кількість позитивних емоцій. Перш за все, це спілкування з колегами, знайомство з новими командами, її учасниками. Я задоволена, що змогла здобути для нашої команди золоту медаль у змаганнях з шахів. Зазначу, що запорука успіху — це регулярні тренування і впевненість у своїх силах»

Олена Маковецька:

«Зустріч з колегами та неймовірні відчуття, заряд бадьорості і енергії на цілий рік — ось що для мене Олімпіада в Мшана-Дольні. У мене це третя Олімпіада, на якій мені вдалося здобути 2 срібні і 1 бронзову медалі. Кожні змагання — все важче, адже молодь наступає. І тільки регулярні тренування тримають тебе в тонусі.»

Ганна Кот:

«Не спортом единым или музыка нас связала!!! Спасибо мне за смелость и открытость новому опыту! Идеальному вдохновителю — Анне Кохан! Постановщицу танца, хореографу Максиму Матвееву! Зажигательной солистка Наталье Козаевой! Непревзойденной Оле Кравченко! Оперной диве — Наташе Канарук! И, конечно, же очаровательным нашим фантомасам!!!! Спасибо, ребята! Это было здорово!»

Олександр Беднов:

«Вот и закончилась 15 Олимпиада Нотариусов в Польше (Мшана-Дольна). Отдельная благодарность организаторам во главе нашего многоуважаемого друга — Чеслова, за столь высокий уровень и гостеприимство! Какой итог? В общекомандном зачете Украина заняла 2 место. Первыми опять стали наши братья из Белоруссии. Я их сердечно поздравляю! Я поздравляю нашу Олимпийскую сборную — мою семью! Вы лучшие! Я Вас всех люблю! В самом престижном виде спорта — футболе, мы третий год подряд выиграли золото. Это не было легко, спасибо моей команде, что мы это сделали! Отдельное спасибо моей напарнице по теннису — Марине Марчук, с которой мы завоевали серебро в миксте, проиграв сильной команде Польши, но победа была так близка...»

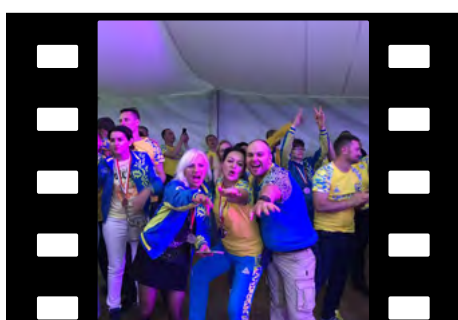
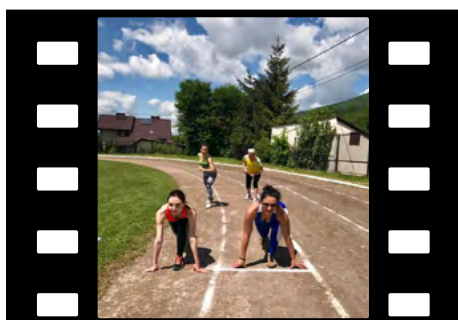
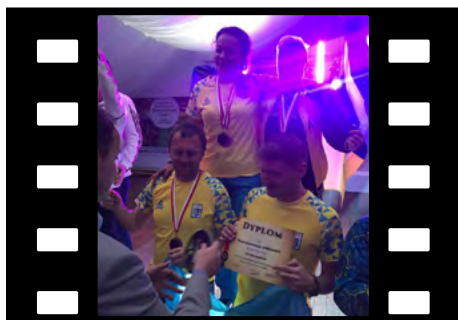
Анжела Усік:

«Колеги, друзі, дякуємо з Ivan Usik кожному за Вашу віру, турботу, доброту, щирість, радість, позитив, підтримку, за людяність і чесність. Кожен з Вас — це частинка нашої сім'ї. Це таке велике щастя у кожному обласному центрі мати родину і сім'ю. Ми щасливі, що ми з Вами. І вірш Ліни Костенко про кожного з Вас. Ви найкращі!!! ВИ СПРАВЖНІ!!! А й правда.

*Крилатим ґрунту не треба.
Землі немає.
То буде небо.
Немає поля.
То буде воля.
Немає пари.
То будуть хмари.
В цьому, напевно, правда пташина...*

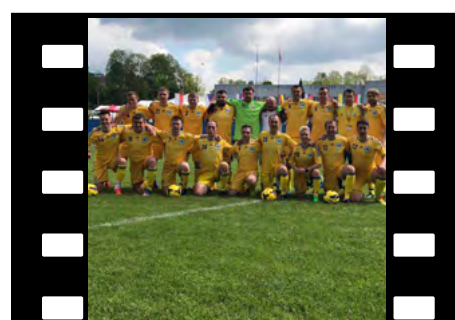
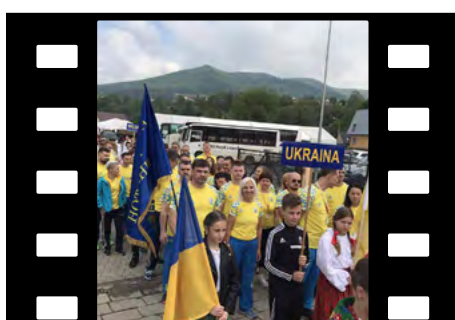
*А як же людина?
А що ж людина?
Живе на землі.
Сама не літає.
А крила має.
А крила має!
Вони, ті крила,
Не з пуху-пір'я,
А з правди.
Чесності і довір'я.
У кого — з вічного
Поривання.
У кого — з вірності
У коханні.
У кого — з щирості
До роботи.
У кого — з щедрості
На турботи.
У кого — з пісні,
Або з надії,
Або з поезії,
Або з мрії.
Людина нібито не літає...
А крила має.
А крила має!*

Самоврядування

XV OLIMPIADA NOTARIALNA
Mszana Dolna 25 - 28 maja 2017

 IZBA NOTARIALNA W KRAKOWIE
KRAJOWA RADA NOTARIALNA
www.olimpiadanotarialna.pl

Самоврядування

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК НОТАРІУСІВ

17 червня 2017 року Нотаріальною палатою України на базі відділення НПУ в Львівській області та за підтримки Головного територіального управління юстиції у Львівській області було проведено семінар-практикум для нотаріусів Львівщини. Тема — законодавчі зміни державної реєстрації. Більше 250 нотаріусів області підвищили свій професійний рівень і отримали сертифікат про підвищення кваліфікації.

Участь у заході взяли:

Жукровський Ярослав Іванович — начальник Головного територіального управління юстиції у Львівській області;

Паньків Андрій Федорович — начальник відділу з питань нотаріату Головного територіального управління юстиції у Львівській області;

Бояківський Омелян Васильович — голова відділення Нотаріальної палати України в Львівській області;

Пилипенко Юрій Пилипович — заступник голови відділення Нотаріальної палати України в Львівській області;

Доповідачами виступили:

Лещенко Анатолій Олександрович — Заступник директора Департаменту приватного права — начальник управління нормативно-правового забезпечення державної реєстрації Міністерства юстиції України та **Мартинюк Олена Антонівна** — заступник директора Департаменту державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України.

У ході заходу лектори акцентували увагу на таких важливих питаннях, як порядок реєстрації договорів купівлі-продажу, строки, дії нотаріусів у разі заборони на вчинення

Спікери заходу, 17 червня 2017 року, м. Львів

реєстраційних дій та реєстрації майна на підставі рішення суду, зняття обтяження на об'єкт нерухомого майна, припинення — обтяження іпотеки. Детально зупинилися на новелах Закону України №1666 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності», проблемних питаннях реєстрації речових прав на нерухоме майно (ст. 331 ЦК, п. 41 Порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень), а також торкнулися

тематики застосування земельного законодавства, зокрема, процесуальних питань оренди земельної ділянки, її поділ, припинення реєстрації права власності, похідних прав від поновлення оренди та строків припинення оренди.

20 червня підвищення професійного рівня відбулося для нотаріусів Вінниччини.

На семінарі — практикумі розглядалися проблемні питання, що виникають у сфері спадкових відносин та пов'язані із договорами в спадщині. Доповідачем по темі стала голова відділення НПУ у Хар-

ківській області, приватний нотаріус **Чуєва Олена Дмитрівна**.

Семінар також відвідав президент НПУ **Володимир Марченко**.

У своєму вітальному слові він поінформував учасників про основні у напрацювання НПУ та окреслив основні напрями реформування нотаріату України, а також звернув увагу нотаріусів на створену Експертно-правову комісію при НПУ і закликав колег звертатися за захистом у випадках будь-яких порушень прав нотаріуса. Ще однією із гарних новин від апарату Нотаріальної палати України стало повідомлення про розширення функціональних можливостей сайту НПУ, зокрема запровадження розділу «Нотаріальний форум», де нотаріуси можуть задавати професійні питання та обговорювати актуальні для професії теми. Для цього їм необхідно авторизуватися на сайті палати у розділі «Нотаріальна платформа». Це надасть можливість нотаріусам не тільки вільно спілкуватися у професійній групі, але й мати доступ до інформаційно-методичних матеріалів, журналу «Нотаріат України» та відслідковувати баланс по сплаті членських внесків.

23 червня у м. Суми відповідно до Плану-графіку підвищення кваліфікації та/або професійного рівня нотаріусів у формі проведення короткотермінових семінарів на друге півріччя 2017 року за участі заступника директора департаменту приватного права — начальника управління нормативно-правового забезпечення державної реєстрації Міністерства юстиції України **Анатолія Лещенка** та представників Нотаріальної палати України та Головного територіального управління юстиції у Сумській області проведено семінар-практикум з державними та приватними нотаріусами області.

Семінар поводився в режимі «питання-відповідь», обговорювалися законодавчі і нормативні зміни у сфері нотаріальної діяльності, земельне законодавство, огляд змін у сфері державної реєстрації у зв'язку з Законом України №1666 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності» та постановою Кабінету Міністрів України № 806 від 09.11.2016 р., проведення державної реєстрації прав залежно від способу набуття права та об'єкта нерухомого майна.

Олена Чуєва, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу, голова відділення НПУ в Харківській області, член Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, член Редакційної ради науково-практичного журналу «Мала енциклопедія нотаріуса» звернула увагу на актуальні питання оформлення права на спадщину та державну реєстрацію прав на нерухоме майно, що входить до складу спадщини, договори у спадковому праві, а також особливості укладання договору купівлі-продажу нерухомості з розстроченням платежу, істотні умови, порядок посвідчення, реєстрації прав та забезпечення виконання.

«Плідною виявилася сесія, де доповідачем був пан Лещенко. Мені сподобалась форма подачі інформації: лаконічно, по суті з наведенням практичних прикладів, а головне — пожвавило дискусію між нотаріусами, що свідчить про високий фаховий рівень доповідача і його вміння тримати аудиторію» — зазначив Микола Резниченко, приватний нотаріус Сумського міського нотаріального округу.

Загалом участь у семінарі взяли понад 100 нотаріусів Сумщини.

Учасники семінару у Вінниці, 20 червня 2017 року

Постійний спікер семінарів-практикумів - Олена Чуєва, голова відділення НПУ в Харківській області

Підвищення професійного рівня

Учасники семінару у Львові,
17.06.2017

Голова відділення НПУ
у Львівській області з
представниками органів
юстиції - спікерами заходу

Нотаріуси Вінниччини на
заході

Підвищення професійного рівня

30 червня естафету заходів з підвищення професійного рівня нотаріусів перейняла Одеса і керівник відділення НПУ в Одеській області **Тетяна Левенець**.

Семінар-практикум на тему: «Земельні питання в нотаріальній практиці. Тимчасове вилучення нотаріальних документів із справ нотаріусів. Проблемні питання». На семінарі були обговорені земельні питання в нотаріальній практиці, проблемні питання тимчасового вилучення нотаріальних документів із справ нотаріусів, а також питання інформаційної безпеки при роботі з Єдиними та Державними реєстрами Міністерства юстиції України.

У заході взяли участь заступник директора — начальник Управління з питань нотаріату Департаменту державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України Олена Мартинюк, президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко, начальник відділу з питань нотаріату Головного територіального управління юстиції в Одеській області Олександр Ясніцький, директор Одеської фі-

лії ДП «Національні інформаційні системи» Михайло Пергаєв.

«Спільна праця — ефективний результат. Проведено нараду за результатами роботи Головного територіального управління юстиції в Одеській області з питань нотаріату за участю Міністерства юстиції та Нотаріальної палати України» — на своїй сторінці у Фейсбук написала спікер заходу — Олена Мартинюк.

21 липня та 03 серпня Нотаріальною палатою України були проведені вебінари-практикуми з проблемних аспектів вчинення виконавчих написів на договорах застави та іпотеки та актуальних питань державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців відповідно.

Така форма підвищення професійного рівня нотаріусів не нова і користується широкою популярністю серед слухачів, адже отримати нові знання з нотаріального процесу нотаріуси можуть безпосередньо на робочих місцях, не витрачаючи додаткових коштів на поїздки та перебування в інших містах, де проводяться семінари-практикуми.

Спікери заходів завжди компетентні у питаннях, які є темою вебінару та представляють різні куточки України, що свідчить про

За опитуванням самих нотаріусів вебінари є зручною формою підвищення їх професійного рівня, де присутній як зворотній зв'язок з лектором, так і можливість оперативно отримати відповідь на запитання, що турбують. Ще одним важливим моментом є те, що вебінари, як і семінари, організовані Нотаріальною палатою України, є безкоштовними та відбуваються за рахунок членських внесків нотаріусів.

На разі Нотаріальною палатою України попередньо підготовлено Графік проведення заходів, запланованих на вересень-грудень 2017 року, тому слідкуйте за новинами на сайті npu.in.ua.

Підготовлено за повідомленнями відділень НПУ у Львівській, Вінницькій, Сумській та Одеській областях

Організатори та доповідачі семінару в Одесі, 30 червня 2017 року

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЯК НОРМА ПОВЕДІНКИ, ЩО ПІДТРИМУЄ ПРЕСТИЖ ПРОФЕСІЇ НОТАРІУСА

Нотаріальна палата України як професійна самоврядна організація у сфері нотаріату, виходячи із повноважень, визначених у статті 16 Закону України «Про нотаріат», покликана забезпечувати захист професійних прав і інтересів нотаріусів у відносинах з контролюючими органами, які здійснюють перевірки нотаріальної діяльності.

Саме питання перевірок нотаріусів на сьогодні стало ключовим. Актуальність його викликана тим, що останнім часом значних змін зазнала нормативно-правова база, яка регулює діяльність нотаріусів, а також збільшенням видів перевірок.

З огляду на те, що перевірки діяльності нотаріусів, насамперед, мають профілактичний і попереджувальний характер, професійне самоврядування — НПУ та її відділення, повинні подбати про те, щоб в результаті їх проведення інтереси нотаріусів у професійній сфері безпідставно не постраждали.

Згідно з Порядком проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства, затвердженим нака-

зом Міністерства юстиції України 17.02.2014 № 357/5 (далі — Порядок проведення перевірки) **перед проведенням перевірки формується склад комісії, до якого можуть залучатися нотаріуси**, що мають високий професійний рівень та достатній досвід практичної роботи не менше 10 років.

Беручи участь у роботі таких комісій, нотаріусам важливо не лише чітко дотримуватись вимог законодавства, що регулює порядок проведення перевірок, але й сумлінно і професійно виконувати свої обов'язки.

Відповідно до основних принципів Правил професійної етики нотаріусів України, затверджених наказом Міністерства юстиції України № 2104/5 від 04.10.2013 нотаріус зобов'язаний виконувати свої обов'язки професійно, неухильно дотримуючись норм законодавства і принесеної присяги.

Своєю діяльністю та поведінкою нотаріус зобов'язаний сприяти підвищенню позитивної гро-

мадської думки про професію нотаріуса, брати участь у розвитку правових відносин у суспільстві та забезпечувати законність у цивільно-правових відносинах (Розділ 4 Правил).

Слід зазначити, що подекуди, етична поведінка членів комісії — практикуючих нотаріусів під час перевірок викликає зауваження. Проявом неналежної поведінки можуть бути суб'єктивні висновки щодо тих чи інших недоліків у роботі нотаріуса, відсутність обґрунтування виявлених порушень та їх суперечливість, виконання певних «вказівок» щодо процедури проведення перевірки нотаріуса тощо.

Вказане не відповідає загальним принципам діяльності нотаріусів, до яких належать: незалежність, законність, об'єктивність та неупередженість, конфіденційність, добросовісність, чесність, повага до професії, культура поведінки.

У зв'язку з цим, нотаріуси-члени комісії завжди повинні пам'ятати, що завдання перевірок не обмежуються лише пошуком порушень і помилок та притягненням нотаріусів до відповідальності, але й мають на меті здійснення поглибленого аналізу причин, що їх породжують та надання нотаріусам необхідної допомоги.

Нотаріальна палата України звертає увагу, що **під час проведення перевірок** у відповідності до Порядку проведення перевірок:

1) кожен член комісії при проведенні перевірки повинен бути неупередженим та об'єктивним, всебічно та в повному обсязі вивчати матеріал і документи, надані в ході перевірки;

2) довідка за результатами перевірки повинна бути підготовлена згідно з перевіреними достовірними фактами, що свідчать про наявність недоліків, помилок і порушень, з посиланням на норми законодавства. За змістом довідка має бути вичерпною та конкретною;

3) строк для складання довідки за результатами перевірки складає п'ять робочих днів з часу закінчення перевірки;

4) підписання довідки членами комісії має відбуватися лише після її детального аналізу та вивчення, а також у разі погодження з усіма висновками та рекомендаціями.

Водночас, слід мати на увазі, що планові комплексні перевірки здійснюються відповідно до графіку їх проведення за чітко визначений період. **Проведення повторної перевірки з тих питань, які вже були предметом комплексної перевірки, не допускається**, крім перевірки за зверненнями громадян чи юридичних осіб.

Надходження запиту від прокуратури, Національної поліції, Служби безпеки України, Державної фіскальної служби України з вимогою провести перевірку не може слугувати підставою для проведення позапланової перевірки роботи нотаріуса відповідно до вимог Порядку проведення перевірки.

Такі запити не відносяться до сфери застосування Закону України «Про звернення громадян» і стосуються виконання

такими органами покладених на них функцій.

З огляду на вищевикладене, НПУ наголошує на необхідності нотаріусам утримуватися від поведінки, яка може викликати сумніви в об'єктивності та неупередженості при прийнятті рішень за результатами перевірок нотаріальної діяльності.

Наряду з цим, вважаємо, що лише високопрофесійна, моральна та етична поведінка та взаємоповага між нотаріусами сприятиме згуртованій і високопрофесійній команді одноступенців, здатній гідно відстоювати свої професійні права та інтереси.

**Голова Комісії НПУ з питань професійної етики нотаріусів України
Валентина Дідок**

ПРАВИЛА ГРУПИ «ОФІЦІЙНА ГРУПА «НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ»

Ці правила розроблені Нотаріальною палатою України з метою ефективної комунікації нотаріусів у соціальній мережі на принципах рівності, поваги один до одного та дотримання правил етичної поведінки при віртуальному спілкуванні.

«Офіційна група «Нотаріальна палата України» (далі по тексту – Правила, Група) – це інформаційний ресурс Нотаріальної палати України (далі – НПУ), створений на платформі «Фейсбук» для спілкування членів Нотаріальної палати України, співробітників Нотаріальної палати України, співробітників відділень Нотаріальної палати України.

1. Преамбула.

1.1. Кожен учасник групи автоматично вважається таким, що погоджується з цими правилами.

1.2. Учасники Групи, які не погоджуються з цими правилами повинні вийти з групи до 01.09.2017 р.

1.3. На період з 01.08.2017 р. по 31.08.2017 р. встановлюється перехідний період для вивчення Правил учасниками Групи.

1.4. У перехідний період зазначені Правила діють, але всі покарання, винесені Модераторами та Адміністратором мають статус «Умовно». Метою «умовних» покарань є ознайомлення учасників з Правилами, навчання Модераторів контролю за їх дотриманням, напрацювання практики Адміністратора по вирішенню спірних ситуацій та налагодження взаємодії усіх учасників Форумів.

1.5. Нотаріальна палата України підтверджує офіційний статус цієї Групи та здійснюватиме усі необхідні заходи, задля дотримання високого рівня спілкування, гідного звання нотаріуса.

2. Декларації:

2.1. Група створена для обговорення, в першу чергу, професійних та навколо професійних тем, обміну досвідом членів Нотаріальної палати України, співробітників відділень Нотаріальної палати України у АРК, областях, містах Києві та Севастополі, публікацій повідомлень Нотаріальної палати України, та її відділень. Учасником Групи може бути член Нотаріальної палати України, співробітник Нотаріальної палати України, співробітник відділення Нотаріальної палати України, що прийняв правила групи.

2.2. Спілкування в Групі здійснюється під реальними іменами.

2.3. Спілкування, за замовчуванням, здійснюється з поважним зверненням на «Ви». Перехід на неформальне звернення на «Ти» можливе за взаємною згодою сторін або між учасниками, що допускає подібне спілкування за межами даної Групи.

2.4. Спілкування в Групі здійснюється українською мовою. Інші мови спілкування не бажано застосовувати, якщо тільки вислів іноземною мовою не наводиться в якості прикладу. Якщо в Групі публікуються цитати іноземною мовою, то необхідно опублікувати переклад українською мовою (або коротко розповісти, у чому сенс цієї цитати).

2.5. Спілкування в Групі здійснюється з обов'язковим дотриманням Правил професійної етики нотаріусів України в тих межах, в яких вони

можуть бути застосовані для цього інформаційного ресурсу;

2.6. Спілкування в Групі здійснюється з обов'язковим дотриманням заповідей Латинського нотаріату у тій мірі, в якій вони можуть бути застосовані для цього інформаційного ресурсу.

3. Звільнення від відповідальності:

3.1. НПУ не несе відповідальності за зміст повідомлень учасників Групи, їх можливу невідповідність діючому законодавству;

3.2. НПУ не несе відповідальності за достовірність і правдивість матеріалів, що публікуються учасниками Групи;

3.3. НПУ не несе відповідальності за якість опублікованих послуг, інформацій та зображень;

3.4. НПУ не несе відповідальності за будь-яку пряму або непряму шкоду та втрачену вигоду, навіть якщо це стало результатом використання або неможливості використання Групи;

3.5. НПУ не несе відповідальності за схоронність повідомлень, якість та швидкість роботи Групи;

3.6. Всі матеріали та повідомлення, що розміщені в Групі, відображають виключно думку їх авторів, та можуть не співпадати з позицією НПУ;

3.7. Спілкуючись в Групі, читаючи або будь-яким засобом використовуючи повідомлення Групи Ви, тим самим, приймаєте умови цих правил. Якщо Ви не приймаєте умови цих Правил, Вам необхідно негайно відмовитись від спілкування в Групі.

4. Модерація.

4.1. В Групі застосовується прета пост-модерація.

4.2. Повідомлення і теми, що порушують Правила, можуть бути ви-

далені та/або відредаговані. Не слід сприймати зникнення своїх повідомлень наслідком технічного збою і розмішувати повідомлення ще раз.

4.3. Незнання Правил не звільняє від відповідальності за їх порушення.

4.4. Ці Правила можуть бути відредаговані, доповнені та змінені із попереднім повідомленням про це учасників Групи не пізніше ніж за 10 діб.

4.5. Адміністрація Групи не веде листування в Групі з питань внесення змін та/або видалення даних. Дії Адміністрації оскарженню не підлягають.

4.6. Учасник, який зареєструвався, цим дає свою згоду на цитування (із зазначенням прізвища або без цього) в межах Групи без додаткового дозволу.

5. Заборони.

5.1. Безумовні заборони:

5.1.1. Заборонені будь-які образи, переходи на особистість, загрози, наклепи, глузування, застосування образливих прізвиськ, заклики до деструктивних дій та дискримінація учасників Групи або неповажного відношення до них.

5.1.2. Заборонена ненормативна лексика (звичайний та криптований мат (тобто матерні вислови, де окремі букви замінені на літери #, @, *, Заборонені порнографія, будь-які образи етнічних, релігійних, національних почуттів учасників Групи, прояви нетерпимості до різних релігійних конфесій. Заборонено використання образливих визначень для різних націй (хохли, піндоси, москалі, жиди і т.д.)

5.1.3. Заборонено розміщення провокаційної та/або завідомо неправдивої інформації.

5.1.4. Заборонено порушення відповідних норм діючого законодавства:

Закон України «Про інформацію»:

«Стаття 46. Інформація не може бути використана для закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання расової, національної, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини.»

Кримінальний Кодекс України:

«Стаття 161. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії.

1. Умисні дії, спрямовані на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження національної честі та гідності або образа почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями, а також пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.»

5.1.5. Заборонено виносити на загал особисті, професійні, сімейні зв'язки та конфлікти;

5.1.6. Заборонено створювати теми із проханням матеріальної допомоги будь-кому, за виключенням допомоги членам Групи (членам сім'ї члена Групи) у зв'язку із важкою хворобою та/або втратою працездатності;

5.1.7. Забороняється публікація посилань на екстремістські ресурси.

5.1.8. Забороняється публічне обговорення дисциплінарних дій Адміністрації.

5.1.9. Забороняється публікація повідомлень від імені заблокованих учасників Групи.

5.2. Умовні заборони:

5.2.1. Забороняється умисне дублювання тем;

5.2.2. Забороняється надмірний умисний офф-топ, флуд, оверквотинг, троллинг;

5.2.3. Забороняється цитування особистого листування без явної згоди обох сторін;

5.2.4. Забороняється розголошення персональних даних учасників Групи без їх на то згоди.

5.2.5. Забороняється повне або часткове видалення (окрім приведення його у відповідність до вказаних Правил) свого повідомлення, обговорення якого вже почали інші учасники Групи.

6. Рекомендації.

6.1. Не бажано копіювати в теми об'ємні матеріали веб-сторінок або тексти НПА. Краще зробіть на них посилання.

6.2. При цитуванні чужих повідомлень залишайте тільки те, що потрібно для розуміння вашої відповіді. Із повагою відносьтеся до авторських прав. Завжди зазначайте посилання на джерело.

6.3. Дозволяється публікувати посилання на проекти, якщо вони відповідають обговорюваній тематичі і чітко зазначено, що саме побачать учасники Групи, здійснивши перехід за даним посиланням;

6.4. Дозволяється публікувати посилання на власні статті, якщо вони ілюструють відношення учасника Групи до теми, що обговорюється.

6.5. Не слід влаштовувати дискусії по факту неспівпадіння вашої точки зору із думкою іншого учасника Групи.

7. Відповідальність.

7.1. Теми та повідомлення, що порушують безумовні заборони видаляються модераторами, а до їх авторів застосовуються санкції;

7.2. Теми та повідомлення, що порушують умовні заборони видаляються та/або редагуються Модераторами;

7.3. Модератори Групи мають право видалити та/або відредагувати, будь-яку тему або повідомлення, що порушує Правила, в будь-якій час на власний розсуд;

7.4. За порушення Правил можливе застосування таких санкцій:

7.4.1. Редагування/видалення теми;

7.4.2. Редагування/видалення повідомлення;

7.4.3. Тимчасове блокування доступу;

7.4.4. Постійне блокування доступу.

7.5. Застосування санкцій.

7.5.1. Санкція передбачена пп. 7.4.1.-7.4.2. застосовується будь-яким модератором форуму на свій розсуд без попередження;

7.5.2. Санкція передбачена пп. 7.4.3. застосовується будь-яким модератором форуму після двох попереджень учасника про порушення Правил.

7.5.3. Санкція передбачена пп. 7.4.4. застосовується Адміністратором форуму на підставі звернень 2 Модераторів форуму про систематичне грубе порушення учасником Правил.

ОЛЕНА КИРИЛЮК: «10 РОКІВ У ПРОФЕСІЇ – ЦЕ ЩЕ ОДНА СХОДИНКА, ПІДНІМАЮЧИСЬ НА ЯКУ ТИ МАЄШ БАЖАННЯ ЙТИ ВПЕРЕД»

Знайомлячись з цією тендітною жінкою, ніколи б не подумала, що вона — нотаріус. Однак, тільки у розмові з нею розумієш наскільки її думки організовані, вислови лаконічні, а тон — переконливий. Знайомтесь, Олена Кирилюк — приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, член комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування, а крім цього — дружина та мама 2 дітей. Нещодавно пані Олена відзначила професійний ювілей — 10 років як вона займається нотаріальною діяльністю. Про професійний вибір, кар'єру, цінності та перспективи в нотаріаті ми і поговоримо.

— *Пані Олено, розкажіть, як обирали професію та що спонукало Вас стати нотаріусом?*

— Не буду приховувати, що стати нотаріусом для мене не було мрією дитинства. Коли вступила на юридичний факультет КНУ ім. Т.Шевченка, то представляла в майбутньому себе адвокатом у кримінальних справах, точнісінько як в американських фільмах (сміється – ред.). За роки навчання намагалася «прощупати» юридичну професію: я проходила практику і в прокуратурі, і в суді, і навіть в юридичному відділі Апарату Верховної Ради України. Як виявляється, досвід, який отримала, будучи практикантом, став безцінним. Потрапивши до нотаріальної контори, відчувала, що це моє і лише тут є справжня юриспруденція, дух закону: тут відчуваєш себе і адвокатом, і суддею, а головне – люди від нотаріуса, як правило, виходять з позитивним настроєм та вдячністю.

— *Як починали свій професійний шлях та хто допомагав вам у становленні?*

— Мій професійний шлях розпочався ще під час практики, а потім і стажування в 16 Київській державній нотаріальній конторі. Моїм вчителем і поводитирем у професії стала Марія Іванівна Шапченко. Завдяки їй я навчилася не лише основам професії, діловодству, архівній справі, отримала практичне розуміння права власності, спадкового права, нотаріального процесу, але й отримала досвід у спілкуванні з великою кількістю людей з різним соціальним статусом та рівнем освіти. Відчула, як це керувати колективом нотаріусів-юристів в умовах сьогодення і які потрібно для цього мати мужність, витримку та професіоналізм.

— *Говорять, що професія нотаріуса монотонна і нецікава, ставлячи їй штамп клерковості. Спробуйте розвіяти цей міф.*

— Як чую таке від юристів чи громадян, то чесно кажучи, радію: менше буде конкурентів (посміхається – ред.). А якщо серйозно, то нотаріус був і залишається найближчим до людей юристом. Нас часто порівнюють зі священнослужителями, адже першими нотаріями були монахи. І навіть сьогодні нам довіряють сімейні таємниці і найцінніші матеріальні блага.

— *Що таке 10 років для нотаріуса? Це – визнання, авторитет, статус, гроші?..*

— З роками все більше розумієш значення слів Сократа: "Чим більше я знаю, тим більше я розумію, що нічого не знаю". Особливо це стало відчутним з активізацією роботи Нотаріальної палати України. Колеги почали проводити багато спільних зустрічей, спілкуватися в групах у соцмережі. Так, за 10 років є вже постійні клієнти, що свідчить про довіру і в деякій мірі дружбу. Однак, це тільки стимулює, як-то кажуть, «тримати себе у формі»: постійно навчатися та вдосконалювати свої професійні навички. Скажу так: 10 років у професії – це ще одна

сходінка, піднімаючись на яку ти маєш бажання йти вперед.

— *Як, на Вашу думку, змінилася професія нотаріуса за ці 10 років?*

— Відбулися відчутні зміни. Змінився нотаріат, його функції, обличчя, сама професія і діяльність, яку ми здійснюємо, однак незмінним залишилася наша повага до прав та законних інтересів громадян, на захисті яких ми стоїмо. Для цього нотаріусу потрібно бути не тільки юридично і технічно грамотним, але й вміти швидко вчитися і адаптуватися до нових політичних, економічних, соціальних умов. Змінилося врешті-решт уявлення про нотаріуса: від вигляду канцеляриста на наукавниках до сучасно вдягнутого, досвідченого юриста з гаджетом, який використовує сучасні технології та засоби зв'язку.

— *Чи були моменти, коли задумувалися над тим, щоб піти з нотаріату та зайнятися іншою діяльністю?*

— Особисто я про це не думала. Робота приносить мені задоволення. Вона, тільки на перший погляд, видається легкою, як вважає більшість громадян, однак вимагає від нотаріуса фаховості, відповідальності та постійного прийняття рішень. Це вдається не кожному, тому не осуджую колег, які йдуть з нотаріату та знаходять себе в іншій діяльності. Головне, щоб робити свою справу професійно і на користь людям.

— *Які Ваші життєві принципи та професійне кредо?*

— Будь чесним з собою і людьми, відповідальним перед суспільством, дотримуйся слова, і роби все це з любов'ю.

— *Дмитро Кирилюк, Ваш чоловік, теж приватний нотаріус. У народі кажуть два юристи: 3 думки. Часто сперечаєтесь? І взагалі, як це, коли чоловік і дружина – практикуючі нотаріуси?*

— У нас з чоловіком дуже давня і спільна історія. Ми навчалися в одному класі

у школі, потім на одному курсі в університеті. Маючи однакову освіту, єдиний підхід до формування свого професійного вибору і становлення як нотаріусів, ми в цілому схожі, сприймаємо ситуацію і трактуємо однаково (посміхається – ред.). Ніколи не сперечаємось, коли мова йде про роботу та нотаріальну практику. Навпаки, спільні інтереси і професія тільки сприяє порозумінню в сімейному житті!

— *Ви – молода мама, виховуєте 2 дітей. Сину ще й року немає, однак це вам не заважає брати активну участь в діяльності Нотаріальної палати України, бути активним членом нотаріальної спільноти. Як Вам це вдається?*

— За моїми спостереженнями жінки, які працюють, більше встигають. Вони більш організовані, цілеспрямовані, у них вибудований ланцюжок: що за чим та як це має бути. Не секрет, що ми всі щось плануємо, плануємо і я: плануємо заздалегідь, плануємо усе, а інколи за декілька тижнів. Це стосується як роботи, так і побутових моментів. Зазначу, що дозволити собі декретну відпустку, коли ти в юриспруденції, може не кожний. Особливо, коли твою професію супроводжують зміни. Рік, два чи три – це великий проміжок часу, який я не могла собі дозволити.

— *У вихованні дітей мені дуже допомагають батьки Дмитра. Завдяки їх зусиллям та увазі наша донька професійно займається спортом.*

Щодо моєї діяльності в Нотаріальній палаті, то тут, безсумнівно я маю завдячувати своїм рідним. Батько Юрій Геннадійович – взірць у всьому, лідер, який доводить всі справи до кінця. Мама Ірина Валеріївна поєднує у собі жіночу харизму із вмінням знайти підхід до людини, бути толерантною. Долати усі складнощі займати активну громадянську і професійну позицію – це зав-

Обличчя нотаріату

дяки моєму чоловіку, його щирій підтримці і любові.

— Торкнемося питання розвитку нотаріату, його вектору. Що в першу чергу потрібно змінити в системі, щоб це відчув кожний нотаріус, особливо у відділених місцях?

— З 2013 року наш нотаріат став членом Міжнародного Союзу нотаріату (МСЛН), тому, вектор вже обрано. Ми маємо йти по шляху нотаріатів-членів МСЛН та поступово уповноважувати Нотаріальну палату України на здійснення функцій контролю, підвищення професійного рівня та інші не властиві Міністерству юстиції функції, які стосуються нотаріату. Варто вже зрозуміти, що нотаріуси самі зацікавлені в тому, щоб у професії були професіонали і панував законний лад. Однак для цього нашому самоврядному органу бракує повноважень. Вже зараз, маючи усічені можливості, НПУ вдалося трохи більше ніж за рік, налагодити регулярне безкоштовне проведення семінарів по всій Україні, методичну допомогу як в правових питаннях, так і в технічних, відновити професійне видання «Нотаріат України», налагодити практичну допомогу нотаріусам тощо. Переконана, що кожний нотаріус на місці якщо не скористався однією із можливостей, то відчув певні зрушення в організації професійного самоврядування. Попереду – впровадження електронних технологій в нотаріальній діяльності. Хочемо ми цього чи ні, але це майбутнє усієї

юриспруденції, і нотаріат не є виключенням. Електронні технології мають використовуватися при документообігу, зберіганні архіву, вчиненні нотаріальних дій тощо.

— Чому, на Вашу думку, у нашому суспільстві нотаріус сприймається як «товстий жадібний кіт»?

— Парадоксально, але, всі звикли до того, що якщо прокурор чи суддя – то заможний і багатий. І це нормально сприймається суспільством. Чому ж тоді скептично, а іноді претензійно говорять про нотаріуса, який не будучи державним службовцем, виконує функції, надані державою? Не розумію. Його соціальне значення та людиноорієнтовність професії оцінюється як належне, однак достаток, що є гарантією неупередженості, чомусь сприймається як щось непристойне. Вважаю, що це – один з радянських стереотипів, що дістався нам у спадок. Сьогодні, людина, яка звертається за допомогою до юриста, повинна розуміти, що дешева юриспруденція може обійтися набагато дорожче в майбутньому.

— На круглому столі «Основні тенденції в реформуванні українського нотаріату та європейський досвід», що відбувся 14 червня, Ви підняли питання підвищення професійного рівня нотаріусів. Чому, на Вашу думку, це важливо для нотаріусів?

— Швидкість змін, які відбуваються в нашому законодавстві вимагає щоденного самовдосконалення. Неоднозначність тлу-

мачення правових норм та недосконалість юридичної техніки при прийнятті нормативно-правових актів потребує постійних колективних узагальнень нотаріальної практики. Якщо ми декларуємо готовність самоврядного органу перебрати на себе функції контролю в нотаріаті, розширити коло повноважень, то, відповідно, ми маємо забезпечувати максимально високий професійний рівень діючих нотаріусів, помічників, консультантів. Впровадження швидко адаптованої системи постійного підвищення професійного рівня нотаріусів є одним з пріоритетних напрямів діяльності НПУ, який вже діє і стрімко розвивається.

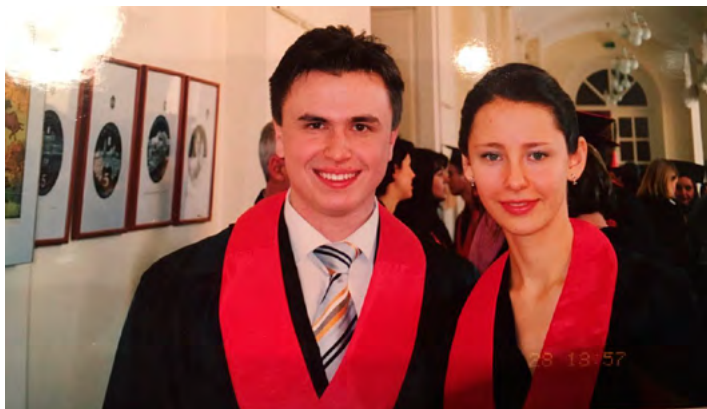
— Ваше визначення: нотаріус – це...

— адвокат обох сторін та мировий суддя.

— І на останок, згадайте курйозний випадок із життя, пов'язаний з професійною діяльністю або смішний анекдот про нотаріуса.

— Про нотаріусів мені подобаються афоризми, найулюбленіший з яких такий: «Краще нудний нотаріат, ніж веселе судове судилище».

**Спілкувалась
Леся Арнаутова
спеціально для журналу
«Нотаріат України»**

МІНСЬКІ ДОМОВЛЕНОСТІ: БІЛОРУСІЮ ЗАЦІКАВИВ УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД РЕЄСТРАЦІЇ БІЗНЕСУ

З 8 по 9 червня у Мінську (Республіка Білорусь) відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Позасудовий захист прав фізичних та юридичних осіб: сучасний стан і перспективи розвитку нотаріату». На запрошення Президента Нотаріальної палати Республіки Білорусь (РБ) Наталії Борисенко у ній взяла участь делегація Нотаріальної палати України (НПУ) у складі Президента НПУ Володимира Марченка, члена Ради НПУ — голови відділення НПУ в Одеській області Тетяни Левенець, членів Комісії НПУ з міжнародного співробітництва — нотаріусів Олександра Красногора та Валентини Вавришук.

Конференція відзначилася високим рівнем її організації та проведення і відбулася за участі міністра юстиції, представників Адміністрації Президента, Постійної комісії з

питань законодавства та державного будівництва Національних зборів Білорусії.

Серед учасників були президенти, віце-президенти та члени Рад нота-

ріатів Німеччини, Литви, Польщі, України, Румунії, Сербії, Андорри, Росії та Казахстану, представники нотаріатів Англії, Угорщини, Болгарії, Латвії, Вірменії, Молдови і Туреччини.

У ході конференції та обговорення її актуальних питань, представники нотаріатів Німеччини, Андорри, України, Англії, Угорщини, Польщі, Румунії, Сербії, Росії та Вірменії торкнулися *нормативного визначення предметної компетенції нотаріату в їхніх країнах і перспектив її розширення.*

Володимир Марченко, президент НПУ, у своєму виступі поінформував учасників про основні здобутки реформування української нотаріальної системи, зазначивши, що існуюча в Україні організація нотаріату є унікальною з огляду на універсальність її багатофункціональної структури. Так, українські нотаріуси, поряд з державними реєстраційними органами, кваліфіковано, грамотно и повноцінно виконують усі функції у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно. Іншим револю-

ційним етапом реформування нотаріату стало надання нотаріусам повноважень у сфері реєстрації бізнесу. На черзі – передача повноважень з реєстрації актів цивільного стану, впровадження інституту нотаріальної медіації.

Президент НПУ зазначив, що ефективність нотаріату у кожній країні залежить від консолідації спільних зусиль державних органів юстиції і професійного самоврядування нотаріусів, та чіткого розмежування їх повноважень у сфері здійснення нотаріальної діяльності. «В цьому і є основна ідея Концепції реформування нотаріату в Україні: передати невластиві для держави функції від територіальних органів юстиції до НПУ, запровадивши децентралізацію владних повноважень у сфері нотаріату» — сказав він.

Також В. Марченко акцентував увагу на необхідності об'єднати юридичні професії через самоврядні організації задля захисту професійних прав та гарантій, підвищення рівня взаємоповаги, встановлення толерантності та етич-

Міжнародне співробітництво

ної поведінки по відношенню один до одного. Така співпраця передбачає розробку єдиних стандартів професійної етики для правників, незалежно від сфери професійної діяльності; єдиних стандартів взаємодії із засобами масової інформації з метою зменшення у мас-медійному просторі інформації, що наносить шкоду іміджу професії адвоката, нотаріуса та інших суміжних з ними професій; організацію спільних заходів просвітнього та науково-практичного спрямування; лобювання інтересів правничих професій на рівні органів державної влади та місцевого самоврядування; активну участь у законопроектній діяльності з питань, що стосується захисту інтересів професії тощо.

Слід зазначити, що представники Міністерства юстиції, Адміністрації Президента РБ та Нотаріальної палати Білорусі в контексті виступу Володимира Марченка висловили побажання щодо активізації співробітництва з метою впровадження в Білорусії українського досвіду у сфері реєстрації бізнесу.

Однією з актуальних тем, що обговорювалась під час конференції було питання використання інформаційних технологій в нотаріальній практиці. Доповідачі з Австрії, Німеччини, Болгарії та Румунії розповіли про впровадження в їхніх країнах єдиної інформаційної системи нотаріату, зокрема, електронних нотаріальних реєстрів та документів. У цьому контексті

Володимир Примаченко, член правління Федеральної нотаріальної палати ФРН, доктор юридичних наук, повідомив, що Німеччина до 2020-2022 року повністю відмовиться від паперових архівів, і усі документи будуть створюватися та зберігатися в електронному вигляді. Держава готова витратити на це більше 60 мільйонів євро, тоді як витрати громадянина за реєстрацію нотаріальної дії складатимуть усього 5-6 євро.

В ході кулуарних розмов учасники ділились своїми досягненнями в області інформаційних технологій. Було з'ясовано, що у більшості з присутніх на форумі країн в тій або іншій формі вже використовуються продукти ІТ в нотаріальній практиці. Наприклад, у Литві, Білорусі, Росії функціонують реєстри вчинення нотаріальних дій, утримувачами яких є національні нотаріальні палати.

У другий день міжнародного заходу було організовано два «круглих стола», на яких були обговорені актуальні питання професійної етики нотаріусів та сучасних інформаційних технологій у нотаріаті. Доповідачі ознайомили присутніх з чинними в їхніх країнах правилами нотаріальної етики, існуючими проблемами та запропонували шляхи розвитку й вдосконалення норм поведінки, спрямованих на підтримку авторитету професії нотаріуса, довіру до нього громадян і суспільства.

Міжнародне співробітництво

Від української делегації з доповіддю про норми професійної етики нотаріусів, що були визначені та затверджені у «Правилах професійної етики нотаріусів України», виступив Олександр Красногор.

Під час дискусій були обговорені особливості правил професійної етики у різних країнах, види відповідальності нотаріусів та дисциплінарних стягнень, що застосовуються до них. Наприклад, за порушення національних правил етики у деяких країнах використовується такий захід впливу як штраф, що стягується на користь палати як органу самоврядування нотаріусів. Окрім звичайних зауважень (як в Україні), існують суворі зауваження, попередження, тимчасове зупинення діяльності нотаріуса, позбавлення права працювати нотаріусом. Також є країни (наприклад Латвія), де дисциплінарні санкції застосовуються не лише до нотаріусів, а й до працівників нотаріальних контор – помічників, асесорів, аж до звільнення. В деяких країнах заходи адміністративного впливу (санкції) застосовуються виключно до нотаріусів (Казахстан), при цьому санкції торкаються не тільки порушень при здійсненні професійної діяльності, а й дисципліни сплати членських внесків. У Латвії та Литві в разі несплати членських внесків до нотаріальної палати за останні 3 місяці, нотаріуса позбавлять права працювати.

Серед інших «гострих» питань обговорювалась тема можливої участі нотаріусів в політичній діяльності. Приміром, якщо безпосередньої заборони у деяких країнах (в т.ч. в Україні) для цього немає, то в інших існують рекомендації не приймати участь в політиці та утримуватися від декларацій лояльності чи підтримки партій і діячів, а в окремих (Латвія) навіть передбачена заборона участі нотаріусів в політиці, оскільки це може вплинути на порушення такого принципу роботи нотаріуса, як незалежність та неупередженість.

Широку аудиторію зібрав також круглий стіл з питання інформаційних технологій в нотаріаті, в якому взяв участь Президент НПУ В. Марченко. З доповідями щодо впровадження ІТ та особливостей їх використання виступили представники нотаріатів Литви, Білорусі й Росії. Президент НПУ В.Марченко ознайомив присутніх з досвідом роботи українських нотаріусів з різними реєстрами. В ході дискусії піднімалося також питання використання технології блокчейн в нотаріальній діяльності.

Загалом, щира, гостинна та дружня атмосфера, яку створили організатори міжнародного заходу, сприяла інтенсивному обміну думками з актуальних питань світового нотаріату та майбутній співпраці нотаріальних палат.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ ОФОРМЛЕННІ СПАДЩИНИ НА ПІДСТАВІ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ

**Людмила Садихова,
приватний нотаріус
Київського міського
нотаріального округу**

Стаття 1243 ЦК України:

1. Подружжя має право скласти спільний заповіт щодо майна, яке належить йому на праві спільної сумісної власності.

2. У разі складення спільного заповіту частка у праві спільної сумісної власності після смерті одного з подружжя переходить до другого з подружжя, який його пережив. У разі смерті останнього право на спадкування мають особи, визначені подружжям у заповіті.

3. За життя дружини та чоловіка кожен з них має право відмовитися від спільного заповіту. Така відмова підлягає нотаріальному посвідченню.

4. У разі смерті одного з подружжя нотаріус накладає заборону відчуження майна, зазначеного у заповіті подружжя.

Заповіт подружжя є новелою цивільного законодавства України, окремим і особливим видом заповітів, який може складатися не одним, а двома заповідачами одночасно – подружжям. Спадкоємцями цього майна будуть ті особи, які зазначені подружжям у заповіті. Вступити у володінні цим майном останні зможуть лише після смерті обох з подружжя.

На такий заповіт розповсюджуються всі правила відносно

форми заповіту та порядку його посвідчення, що передбачені Цивільним кодексом України (далі — ЦК України), Законом України «Про нотаріат», Порядком вчинення нотаріальних дій нотаріусами України.

Посвідчення заповіту

Нотаріус перевіряє факт реєстрації шлюбу та режим спільного сумісного майна, про що робить відмітку на примірнику заповіту, який зберігається у його справах. Тобто, для посвідчення заповіту подружжя нотаріусу мають бути подані правостановлюючі документи на майно та свідоцтво про реєстрацію шлюбу. Відповідно й предметом заповіту може бути лише конкретно зазначене майно (будинки, квартира, автомобіль тощо). Фактичні шлюбні відносини не породжують права на спільний заповіт, а тому нотаріус має відмовити таким особам у посвідченні спільного заповіту.

Закон містить імперативні норми щодо порядку здійснення розпорядження за таким заповітом на випадок смерті, з особливою процедурою оформлення спадщини.

Проблемні питання

Відповідно до ч. 3 ст. 1243 ЦК України, за життя дружини та чоловіка кожен з них має право відмовитися від спільного заповіту. Така відмова підлягає нотаріальному посвідченню. Разом з тим, у законі не визначено, якими мають бути дії нотаріуса, якщо один із подружжя звертається із заявою про відмову від спільного заповіту. Виникають питання: як перевірити нотаріусу «факт життя» другого із подружжя? чи є відмова одного з

заповідачів від спільного заповіту підставою для скасування заповіту в цілому у Спадковому реєстрі? чи можна відмову жінки і чоловіка від спільного заповіту подружжя, якщо вони разом з'являються до нотаріуса, виразити в одній заяві, чи це має бути заява від кожного з них? Крім того, визначення «заява про відмову від спільного заповіту» не співпадає з поняттями ст. 1254 ЦК України «про скасування та зміну заповіту».

Особливістю цього різновиду заповіту є те, що в разі смерті одного з подружжя, частка у праві спільної сумісної власності переходить до другого з подружжя, який його пережив, але, на жаль, діючим законодавством, не встановлено порядок переходу такої частки, а форми відповідних свідоцтв — відсутні.

При цьому, на майно, зазначене в такому заповіті, нотаріусом накладається заборона відчуження. І тільки після смерті останнього, право на спадкування мають особи, визначені подружжям у заповіті. У нотаріальній практиці виникає питання: яким чином повинен нотаріус накладати заборону відчуження на заощадження на банківських рахунках (грошові кошти) при одержанні повідомлення про смерть особи, що за життя склала спільний заповіт подружжя.

Відповідно до ч. 2 ст. 61 Сімейного кодексу України об'єктом права спільної сумісної власності є заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя. Отже, подружжя може включити в спільний заповіт заощадження (грошові кошти) на банківських рахунках, оскільки такі заощадження є їх спільною сумісною власністю, окрім сум грошових коштів, визначених ст. 57 Сімейного кодексу України.

Відповідно до ст. 73 Закону України «Про нотаріат» нотаріус

за місцем розташування жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, іншого нерухомого майна чи місцем розташування земельної ділянки або за місцезнаходженням однієї із сторін правочину накладає заборону їх відчуження у випадках, передбачених законом.

Відповідно до ст. 1243 Цивільного кодексу України у разі смерті одного з подружжя нотаріус накладає заборону відчуження майна, зазначеного у заповіті подружжя.

Таким чином, ЦК України прямо встановлює, що заборона відчуження накладається на все майно, що зазначене у заповіті подружжя, в той час, коли ст. 73 Закону України «Про нотаріат» обмежує перелік майна, на яке може бути накладена така заборона. У свою чергу, Глава 15 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, що визначає порядок накладення та зняття заборони відчуження нерухомого майна (майнових прав на нерухоме майно) і транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації розширює перелік майна, на яке нотаріус може накладати заборону відчуження, при цьому також залишає поза увагою можливість накладення заборони відчуження на грошові кошти, зазначені у заповіті подружжя.

Відповідно до підпункту 1.2. п. 1 Глави 15 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України накладення заборони при одержанні повідомлення про смерть особи, яка за життя склала спільний заповіт подружжя, провадиться нотаріусом за місцем відкриття спадщини. Підставою для накладення заборони відчуження, в силу п. 2 Глави 15 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України є одержання повідомлення про смерть одного з подружжя,

Авторська колонка

які за життя склали спільний заповіт подружжя.

Звертаю увагу, що накладення заборони відчуження майна, про що зазначається на примірнику заповіту подружжя (як це передбачено діючим Порядком), без пред'явлення оригіналу правостановлюючого документу на нерухоме майно, може порушити права третіх осіб, у разі, якщо майно, що було предметом цього заповіту подружжя, вже відчужено ними за життя, а інформація про це відсутня в Державному реєстрі речових права на нерухоме майно.

Найскладнішим є питання про можливість застосування до заповіту подружжя норм ЦК України щодо обов'язкової частки в спадщині (ст. 1241 ЦК України). У частині 2 ст. 1243 ЦК України сказано, що в разі складення спільного заповіту частка в праві спільної сумісної власності після смерті одного з подружжя переходить до другого з подружжя, який його пережив. Після смерті одного з подружжя спільна сумісна власність трансформується в спільну часткову власність, і саме частка в праві спільної часткової власності після смерті одного з подружжя переходить до другого з подружжя, який його пережив.

Тобто, зі змісту ст. 1243 ЦК України, вбачається, що правила про обов'язкову частку в спадщині не застосовуються до відносин, що виникають із заповіту подружжя. По-перше, у ч. 2 ст. 1243 ЦК України зазначено, що після смерті першого з подружжя частка в праві спільної сумісної власності переходить до другого з подружжя, який його пережив. Це свідчить про те, що у цьому випадку не має місце відкриття спадщини, яке логічно пов'язане з виникненням права на обов'язкову частку. Майно просто переходить від одного з

подружжя до другого поза правилами про спадкування. Тому обов'язкові спадкоємці першого з подружжя не закликаються до спадкування. У разі, якщо не все майно охоплено спільним заповітом подружжя, то щодо іншого майна застосовуються загальні норми закону про спадкування. При цьому можливе спадкування як за законом (якщо немає заповіту щодо іншого майна), так і за заповітом того з подружжя, який помер першим (якщо існує заповіт щодо майна, яке не охоплене заповітом подружжя).

По-друге, у разі смерті останнього з подружжя право на спадкування мають особи, визначені подружжям у заповіті. Законом не передбачено, що після смерті другого з подружжя відкривається спадщина або здійснюється спадкування. Зазначається лише, що за заповітом подружжя спадкують ті особи, які визначені в ньому.

Відповідно до абз. 6 п. 18 Постанови Пленуму Верховного суду України «Про судову практику у справах про спадкування» від 30.05.2008 № 7, розірвання шлюбу припиняє статус подружжя, а недійсність шлюбу (визнання шлюбу недійсним) анулює статус подружжя, у зв'язку з цим розірвання шлюбу чи визнання шлюбу недійсним після складення заповіту подружжя (ст. 1243 ЦК України) позбавляє цей заповіт юридичного значення без пред'явлення відповідного позову. У цьому разі спадкування відбувається на загальних підставах.

Отже, якщо з моменту спадкування спільного заповіту і до моменту смерті першого з подружжя відбулось розірвання шлюбу чи визнання його недійсним, заповіт подружжя втрачає чинність.

Звернувшись до колізійних норм міжнародного права, вбачається, що питання спадку-

вання в законодавстві України та багатьох інших країн врегульовані з точки зору поділу спадкової маси на рухоме і нерухоме майно, тобто за законом місця знаходження речі щодо нерухомого майна та особистого закону щодо рухомого майна. При цьому, якщо дійсність заповіту визначається за місцем його складання, то порядок спадкування майна за загальним правилом регулюється правом держави проживання спадкодавця (щодо рухомого майна) або держави, на території якого знаходиться нерухоме майно.

Зважаючи, що спадкування нерухомого майна за заповітом подружжя в окремих іноземних державах фактично є неможливим, доцільно нотаріусу рекомендувати чоловіку і дружині складати окремі заповіти в тих випадках, якщо вони стосуються нерухомого майна, що перебуває за кордоном.

Судова практика

Визнання спільних заповітів подружжя недійсними відбувається у разі, коли один із подружжя при посвідченні такого заповіту помилявся щодо природи правочину та обставин, які мають істотне значення. Іноді позивачі зазначають, що при складанні заповіту подружжя вони розраховували на вимоги, які властиві договору довічного утримання. При розгляді інших справ з'ясовується, що заповіт подружжя складений на майно, яке належить подружжю на праві спільної часткової власності. Останнє може бути предметом тільки особистого заповіту.

Недотримання вимог закону, тягне за собою визнання недійсним заповіту в цілому та невиконання розпоряджень обох заповідачів.

ПРОЦЕДУРНІ ПИТАННЯ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІНИ КЕРІВНИКА ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Відповідно до положень пункту 4 частини 1 статті 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV (далі — Закон № 755-IV) державна реєстрація — це офіційне визнання шляхом засвідчення державою факту створення або припинення юридичної особи, зміни відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, про юридичну особу.

У разі подання документів для проведення реєстрації змін до відомостей щодо юридичної особи заявником відповідно до норм пункту 8 частини 1 статті 1 Закону № 755-IV є уповноважений представник юридичної особи.

Згідно з положеннями пункту 5 розділу II Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09.02.2016 № 359/5, у разі подання заяви уповноваженою на те особою державний реєстратор перевіряє обсяг повноважень такої особи за документом, що підтверджує її повноваження діяти від імені іншої особи.

Положеннями статей 41, 59, 65 Закону України «Про господарські товариства» передбачено, що повноваження щодо утворення і відкликання виконавчого та інших органів товариства належать до виключної компетенції вищих органів акціонерних товариств, товариств з обмеженою чи додатковою відповідальністю і не може бути передано іншим органам товариства.

Згідно з абзацом 2 пункту 6 частини 1 статті 15 Закону № 755-IV для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, подається рішення уповноваженого органу управління юридичної особи, яке викладається у письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (учасниками), уповно-

важеними ними особами або головою та секретарем загальних зборів (у разі прийняття такого рішення загальними зборами). Справжність підписів на такому рішенні нотаріально засвідчується, крім випадків, передбачених законом.

Отже, так як уповноважений орган управління юридичної особи на засіданні своїм рішенням звільняє попереднього та призначає нового керівника, керуватися потрібно датою призначення. Обов'язково при цьому потрібно звертати увагу на те, щоб дата реєстраційної дії не передувала даті призначення нового керівника згідно рішення уповноваженого органу юридичної особи.

Як свідчить практика, якщо така заява надходить до державного реєстратора в день звільнення попереднього керівника, саме він має бути і підписантом (або уповноваженим представником, особа за довіреністю). Якщо ж з дати призначення в рішенні уповноваженого органу юридичної особи слідує, що новий керівник вже приступив до виконання своїх обов'язків, тоді він цілком законно має право подати заяву щодо змін до відомостей про юридичну особу.

**Відділ методичного
забезпечення та
інформаційно-аналітичної
роботи
Станом на 24.04.2017**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОСВІДЧЕННЯ ДОГОВОРІВ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ЧАСТКИ В СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

1. Предмет та сторони договору

Предметом договору купівлі-продажу є частка у статутному капіталі товариства. Сторонами договору купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства є продавець та покупець.

При посвідченні договору відповідно до п.1 глави 3 розділу I Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженому наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5 (далі — Порядок), нотаріус установлює особу, що звернулася за вчиненням нотаріальної дії.

Крім того, продавцем частки у статутному капіталі товариства є його учасник, тобто особа, яка зазначена у статуті товариства як його учасник, а також відомості про яку містяться у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань або спадкоємець (спадкоємці). Покупцем може бути інший учасник товариства або третя особа, якщо в статуті не встановлено заборони відчужувати учасникам свою частку іншим особам, чи саме товариство.

Цей договір не належить до правочинів, що носять особистий характер, тому може бути укладений стороною через представника. Нотаріус при по-

свідченні правочинів за участю уповноваженого представника відповідно до пункту 4 глави 4 розділу I Порядку встановлює його особу, перевіряє його дієздатність та обсяг наданих йому повноважень за довіреністю. За умови, що представник за довіреністю має необхідний обсяг повноважень, посвідчує договір.

Дійсність нотаріально посвідченої довіреності відповідно до пункту 4 глави 4 розділу I Порядку перевіряється нотаріусом за Єдиним реєстром довіреностей, за винятком довіреностей, які посвідчено або видано за кордоном компетентними органами іноземних держав, за умови їх легалізації уповноваженими органами. Без легалізації такі довіреності приймаються нотаріусами у тих випадках, коли це передбачено законодавством України, міжнародними договорами, в яких бере участь Україна. За результатами перевірки дійсності довіреності (її дублікату) виготовляється витяг з Єдиного реєстру довіреностей, який додається до примірника правочину, що залишається у справах нотаріуса.

Законом не встановлено обов'язкового нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі товариства. Тому такий договір купівлі-продажу частки

в статутному капіталі товариства може посвідчуватись нотаріусами за бажанням сторін, але з дотриманням загальних правил посвідчення договорів відчуження майна (глава 2 Розділу II Порядку) та з урахуванням спеціальних норм (зокрема, ст. 147 ЦКУ, ст. 53 ЗУ «Про господарські товариства» та ін.).

2. Особливості нотаріального посвідчення договору.

Вимоги п. 1 глави 1 розділу II Порядку щодо місця посвідчення правочину не поширюються на посвідчення договору купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства, тому він може бути посвідчений будь-яким нотаріусом на території України.

При посвідченні договору купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства нотаріус:

1. Перевіряє актуальні відомості про товариство, частка в статутному капіталі якого буде відчужуватись, шляхом безпосереднього доступу до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань для з'ясування відсутності факту відкриття провадження у справі про банкрутство товариства, того, чи є особа, яка збирається продати свою частку у статут-

ному капіталі товариства, його учасником або спадкоємцем.

2. Ознайомлюється з статутом товариства.

Згідно з вимогами цивільного законодавства відчуження учасником товариства з обмеженою відповідальністю своєї частки (її частини) третім особам допускається, якщо інше не встановлено статутом товариства (ч. 2 ст. 147 ЦКУ, ч. 2 ст. 53 ЗУ «Про господарські товариства»).

У зв'язку з законодавчим закріпленням можливості встановлення у статуті заборони учасникам відчужувати свою частку третім особам, нотаріусу при посвідченні правочину слід звернути увагу на встановлений у статуті товариства порядок відчуження частки в статутному капіталі.

Згідно п. 4.6. Постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин» від 25.02.2016 № 4 зазначено, що ч. 2 ст. 147 ЦКУ та ч. 2 ст. 53 ЗУ «Про господарські товариства» надає можливість передбачити в статуті товариства заборону на відчуження частки третім особам. Недотримання встановленої статутом заборони відступлення частки третім особам може бути підставою для визнання договору про відступлення, купівлю-продаж або інше відчуження частки третьої особі недійсним.

Таким чином, відчуження учасником товариства своєї частки (її частини) третім особам допускається, якщо інше не встановлено статутом товариства.

Відповідно до пункту 3 глави 7 розділу I Порядку документи або копії (витяги) з них, необхідні для вчинення нотаріальної дії, обов'язково долучаються до примірника правочину, у зв'язку з чим у нотаріальній справі залишаються або копії статуту, або витяг із статуту това-

риства, що містить інформацію про порядок відчуження частки в статутному капіталі товариства.

Належність відчужувачу частки у статутному капіталі товариства та її розмір перевіряється не лише за статутними документами, а й за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

3. Нотаріусами перевіряється і той факт чи статутний капітал товариства, частка якого відчужується, повністю сформований, шляхом витребування від продавця (представника продавця) належних документів.

Так, згідно з вимогами ст. 52 ЗУ «Про господарські товариства» статутний капітал товариства підлягає сплаті учасниками товариства до закінчення першого року з дня державної реєстрації товариства, а учаснику товариства, який повністю вніс свій вклад, видається свідоцтво. Будь-яке збільшення або зменшення розміру статутного капіталу товариства в порівнянні з розміром, заявленим на час створення юридичної особи, потребує документального підтвердження такого внесення (формування) для укладення договору відчуження. Законом не передбачена форма документу, яким можуть бути підтверджені ці обставини, в зв'язку з чим нотаріусу може бути надана, наприклад, довідка, видана від імені товариства.

Таким чином, при збільшенні або зменшенні розміру вже сформованого статутного капіталу товариства, нотаріус може витребувати довідку, видану товариством. При первинному формуванні статутного капіталу товариства відповідно до вимог ст. 52 ЗУ «Про господарські товариства» нотаріус витребує свідоцтво (такі свідоцтва не є цінними паперами, і вони не завжди видаються учасникам). Також

належність учаснику частки може бути перевірена за цивільно-правовими договорами (дарування, міна, купівля-продаж), свідоцтвом про спадщину, які надаються нотаріусу та залишаються у нотаріальній справі.

Частка учасника товариства може бути відчужена до повної її сплати лише у тій частині, в якій її уже сплачено. Якщо частка оплачена не в повній частині, то свідоцтво про внесення вкладу не видається. Тому документами, які підтверджують часткову сплату учасником свого вкладу, можуть бути довідки, надані товариством, платіжні документи, акти приймання-передачі майна як вкладу до статутного капіталу тощо.

Для з'ясування необхідних для вчинення нотаріальної дії фактів відповідно до положень ст. 46 ЗУ «Про нотаріат» нотаріус, який вчиняє нотаріальні дії, має право витребувати від фізичних та юридичних осіб відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальної дії.

4. Важливим при посвідченні договорів купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства, в якому учасники становлять дві або більше осіб, є додержання нотаріусами норм законодавства щодо реалізації переважного права купівлі частки в статутному капіталі товариства (ст. 147 ЦКУ та ст. 53 ЗУ «Про господарські товариства»).

Договори купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства посвідчуються нотаріусами з дотриманням загальних правил посвідчення правочинів та з урахуванням спеціальних норм діючого законодавства України.

Відповідно до ч. 1, ч. 2 ст. 147 ЦКУ учасник товариства з обмеженою відповідальністю має право продати чи іншим чином відступити свою частку (її частину)

Нотаріальний практикум

у статутному капіталі одному або кільком учасникам цього товариства. Учасники товариства користуються переважним правом купівлі частки (її частини) учасника пропорційно до розмірів своїх часток, якщо статутом товариства чи домовленістю між учасниками не встановлений інший порядок здійснення цього права.

За аналогією закону, на виконання вимог Порядку нотаріус повинен згідно з п. 5.1 Глави 1 Розділу II Порядку, у разі якщо один з учасників товариства продає належну йому частку іншій особі упевнитись у тому, що продавець у письмовій формі повідомив усіх інших учасників товариства (як фізичних, так і юридичних осіб) про свій намір продати свою частку іншій особі із зазначенням ціни та інших умов, на яких продається ця частка.

Доказом повідомлення учасників товариства про подальший продаж частки згідно з п. 5.2 Глави 1 Розділу II Порядку може бути або свідоцтво, видане нотаріусом, про передачу їм заяви продавця, або заява учасників товариства про відмову від здійснення права переважної купівлі частки, що продається (із зазначенням ціни та інших умов продажу цієї частки).

Заява учасника товариства про відмову від права переважної купівлі може бути викладена на окремому стандартному білому аркуші паперу з одночасною реєстрацією в журналі реєстрації вхідних документів або на спеціальному бланку нотаріальних документів (за бажанням зазначеного учасника) (п. 5.3 Глави 1 Розділу II Порядку).

Якщо вказана заява передана особисто учаснику нотаріусом, який посвідчує договір, то свідоцтво про передачу заяви не видається, при цьому примірник заяви з написом нотаріуса про її вручення додається до примірника договору купівлі-продажу

частки у статутному капіталі товариства, який залишається в матеріалах нотаріальної справи. При одержанні від учасників товариства письмової відповіді на повідомлення про продаж ця відповідь додається до примірника договору, що залишається у матеріалах нотаріальної справи (п. 5.4 Глави 1 Розділу II Порядку).

Договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі товариства іншій особі посвідчується нотаріусом за наявності відомостей про те, що учасники товариства відмовились одержати надіслані на їх адресу заяви продавця про його намір продати свою частку. Про цю обставину повинна свідчити зроблена на зворотному повідомленні відмітка органу зв'язку (п. 5.7 Глави 1 Розділу II Порядку).

Варто звернути увагу на те, що повідомлення учасників про намір відчуження частки шляхом купівлі-продажу має надійти завчасно (не менше як за місяць, якщо інший строк не встановлений статутом або домовленістю учасників), основним у такому повідомленні є зазначення ціни продажу та інших умов продажу.

Договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі товариства укладається за ціною та на інших умовах, на яких частка (її частина) пропонувалася для продажу іншим учасникам.

У разі посвідчення договору купівлі-продажу частки за більшу ціну порівняно з тією, що була запропонована в переданому повідомленні, але з дотриманням інших визначених умов, подання доказів повторного повідомлення учасників спільної часткової власності не вимагається.

Переважне право учасника на придбання частки у статутному капіталі товариства не поширюється на її продаж іншим учасникам товариства.

5. При посвідченні договору купівлі-продажу частки в ста-

тутному капіталі товариства з метою визначення правового статусу майна нотаріус перевіряє наявність згоди другого з подружжя, а також у разі набуття частки за кошти, що є спільною сумісною власністю подружжя.

В постанові Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 3 липня 2013 року у справі № 6-61цс13 викладена правова позиція про те, що учасник господарського товариства має право розпорядження належною йому часткою в статутному капіталі товариства без згоди другого подружжя.

Однак, питання відчуження частки у статутному капіталі товариства, сформованої за рахунок спільних коштів/майна подружжя викликає дуже багато судових спорів, тому існує ймовірність визнання договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі товариства недійсним, якщо він був укладений одним із подружжя за відсутності згоди другого з подружжя.

Як свідчить нотаріальна практика, для забезпечення безспірності правочину та уникнення у майбутньому можливих судових спорів у разі якщо частка у статутному капіталі товариства сформована або придбана за рахунок коштів/майна, що є спільною сумісною власністю подружжя, нотаріусами витребується згода другого з подружжя на відчуження частки у статутному капіталі.

Якщо в заяві про згоду на відчуження спільного майна зазначено прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, найменування юридичної особи, на відчуження кому дається згода, то при посвідченні відповідного договору перевіряється додержання умов, зазначених у такій заяві.

У разі якщо частка у статутному капіталі товариства придбається одним із подружжя, то нотаріусом вимагається згода

другого з подружжя на придбання за рахунок спільних грошових коштів.

У разі, коли у особи немає чоловіка або дружини (неодружена / неодружений, удова/удівець), нотаріусом має виступуватись відповідна заява, у якій зазначається, що майно, яке є предметом договору, або грошові кошти, за які здійснюється купівля, не є спільною сумісною власністю.

Зміст таких заяв доводиться до відома учасників правочину, про що зазначається в тексті договору. Оригінали таких заяв зберігаються у справах нотаріусів.

6. При укладенні договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі товариства не вимагається проведення оцінки частки учасника, сторони можуть самостійно за домовленістю визначити ціну договору.

Слід пам'ятати, що продаж здійснюється за ціною, вказаною у повідомленні про намір одного із учасників продати свою частку або вищою від зазначеної у повідомленні, але не нижчою за вказану у такому повідомленні.

7. Нотаріус перевіряє відсутність обтяження рухомого майна та податкової застави. Згідно з нормами цивільного законодавства майно, яке відчужується, не може перебувати під обтяженням (арештом), у зв'язку з чим нотаріус при посвідченні договору купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства повинен перевірити факт відсутності обтяжень (арештів) за даними Державного реєстру обтяжень рухомого майна та відомості щодо податкової застави, та сформулювати Витяг у паперовій формі з Державного реєстру обтяжень рухомого майна (згідно параметрів запиту за типом обтяження — «усі типи», за яким одночасно надається інформація про наявність/чи відсутність обтяження рухомого майна

та податкової застави), який буде долучено до нотаріальної справи.

Вважаємо за необхідне вказати орієнтовний перелік документів, які нотаріус має виступувати та перевірити при посвідченні договорів купівлі-продажу часток у статутному капіталі товариства:

- *виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань стосовно державної реєстрації товариства, його статутного капіталу з поділом на частки і складом учасників;*
- *статут товариства, Домовленість учасників ТОВ про порядок здійснення переважного права;*
- *довідка про сплату частки (свідоцтво, видане товариством); договір про придбання частки (купівлі-продажу, дарування, міни);*
- *повідомлення учасника, який відчужує свою частку, інших учасників про умови продажу ним своєї частки;*
- *згода другого з подружжя на відчуження частки, яка посвідчується нотаріально;*

- *витяг з Державного реєстру обтяжень рухомого майна;*
- *свідоцтво про спадщину.*

Варто зазначити, що в чинному законодавстві відсутні правові норми, які обумовлюють автоматичний вступ особи до товариства внаслідок придбання частки у статутному капіталі, а також припинення участі у товаристві відчуженням частки у повному обсязі.

Нотаріус має роз'яснити покупцю положення законодавства щодо положень статей 89, 363 ЦКУ та статті 10 ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань».

Відділ методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи Нотаріальної палати України

**Рецензент: В. Крат, к.ю.н., доцент кафедри цивільного права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Станом на 04.07.2017**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

- *Цивільний кодекс України (далі – ЦКУ);*
- *Сімейний кодекс України (далі – СКУ);*
- *Закон України «Про господарські товариства» (далі — ЗУ «Про господарські товариства»);*
- *Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом»;*
- *Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»;*
- *Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»;*
- *Закон України «Про нотаріат» (далі — ЗУ «Про нотаріат»);*
- *Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженому наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5 (далі - Порядок).*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОФОРМЛЕННЯ СПАДКОВИХ ПРАВ НА МАЙНО, ЯКЕ ЗНАХОДИТЬСЯ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА НА ТЕРИТОРІЇ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

У тексті використовується термін “непідконтрольна Україні територія” як визначення території Луганської та Донецької областей, на якій органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження (території проведення антитерористичної операції), тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь.

Щодо місця відкриття спадщини, яка знаходиться на непідконтрольній Україні території

Відповідно до статті 1221 ЦКУ місцем відкриття спадщини є останнє місце проживання спадкодавця.

Якщо місце проживання спадкодавця невідоме, місцем відкриття спадщини є місцезнаходження нерухомого майна або основної його частини, а за відсутності нерухомого майна – місцезнаходження основної частини рухомого майна.

В особливих випадках місце відкриття спадщини встановлю-

ється законом (це положення було доповнено Законом від 12.02.2015 № 189-VIII, який набув чинності 04.03.2015).

Зокрема, питання щодо місця відкриття спадщини, яка знаходиться на непідконтрольній Україні території, було врегульовано статтею 11-1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» та статтею 9-1 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції».

Відповідно до цих норм, у разі якщо останнім місцем проживання спадкодавця є тимчасово окупована територія або населений пункт, на території якого органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, затверджений рішенням Кабінету Міністрів України, місцем відкриття спадщини є місце подання першої заяви, що свідчить про волевиявлення щодо спадкового майна, спадкоємців, виконавців заповіту, осіб, заінтересованих в охороні спадкового майна, або вимоги кредиторів.

Якщо місце проживання спадкодавця невідоме, а нерухоме майно або основна його

частина, у разі відсутності нерухомого майна – основна частина рухомого майна знаходиться на території, визначеної законодавцем як тимчасово окупована або непідконтрольна, місцем відкриття спадщини є місце подання першої заяви, що свідчить про волевиявлення щодо спадкового майна, спадкоємців, виконавців заповіту, осіб, заінтересованих в охороні спадкового майна, або вимоги кредиторів.

З огляду на викладене, якщо спадкодавець був зареєстрований та проживав на непідконтрольній Україні території, місце відкриття спадщини не прив'язується до місця проживання спадкодавця (загальне правило статті 1221 ЦКУ), а встановлюється місцем подання першої заяви або вимоги кредиторів (особливі випадки, встановлені відповідними законами).

Як свідчить практика, інформація щодо останнього місця проживання спадкодавця на непідконтрольній Україні території вказується спадкоємцями у відповідних заявах про прийняття/відмову від прийняття спадщини тощо. При прийнятті відповідних заяв нотаріус повинен роз'яснити спадкоємцям положення статті 27 Закону України «Про

нотаріат» щодо відповідальності за подання неправдивих відомостей.

Відсутність/наявність заведених спадкових справ перевіряється за даними Спадкового реєстру.

Нотаріус, яким прийнята перша заява, заводить спадкову справу, яка підлягає реєстрації у Спадковому реєстрі в порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації деяких спадкових справ у Спадковому реєстрі» від 15.04.2015 № 210.

Кінцевою процедурою оформлення спадщини є видача свідоцтва про право на спадщину за наявності у спадковій справі всіх необхідних документів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2014 року № 1085-р (у редакції розпорядження КМУ від 02.12.2015 № 1276-р) затверджено Перелік населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та перелік населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення. Цей перелік постійно оновлюється, тому варто щоразу перевіряти актуальність такої інформації.

Водночас, звертаємо увагу, що довідки, видані органами та установами, діяльність яких є незаконною – недійсні та не створюють правових наслідків.

Підтвердження факту смерті спадкодавця, який проживав на непідконтрольній Україні території

Факт смерті спадкодавця нотаріус перевіряє шляхом витребування від спадкоємця свідоцтва про смерть, виданого органом

державної реєстрації актів цивільного стану громадян (пункт 1 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій).

У разі неможливості пред'явити спадкоємцями свідоцтво про смерть спадкодавця нотаріус повинен витребувати від органу державної реєстрації актів цивільного стану копію актового запису про смерть спадкодавця або повний витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису про смерть.

Оскільки на теперішній час згідно зі статтею 46-1 Закону України «Про нотаріат» нотаріус під час вчинення нотаріальних дій обов'язково використовує відомості Державного реєстру актів цивільного стану громадян, то цю інформацію нотаріус може одержати безпосередньо з цього реєстру.

В Автономній Республіці Крим та м. Севастополі видані документи є недійсними з 27.04.2014 (набрання чинності Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»), а в зоні проведення антитерористичної операції – з 18.11.2014 (введення в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 листопада 2014 року).

Звертаємо увагу, що свідоцтва про смерть, видані органами, які створені на непідконтрольній Україні території є недійсними (наприклад, ЛНР, ДНР тощо).

Факт смерті спадкодавця у таких випадках встановлюється в судовому порядку (стаття 257-1 ЦПК).

Заява про встановлення факту смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути подана родичами померлого або їхніми представниками до суду за межами такої території України.

На підставі рішення суду родичі померлого звертаються до органу державної реєстрації актів цивільного стану для отримання свідоцтва про смерть.

Такі дії здійснюються будь-яким відділом державної реєстрації актів цивільного стану, що знаходиться за межами непідконтрольної Україні території.

При оформленні спадщини на підставі свідоцтва про смерть, виданих за межами непідконтрольної Україні території, рекомендуємо також здійснювати перевірку їх дійсності за даними Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

Щодо встановлення родинних відносин між спадкоємцями та спадкодавцем у разі спадкування за законом

При видачі свідоцтва про право на спадщину за законом нотаріус перевіряє наявність підстав для закликання до спадкування за законом осіб, які подали заяви про видачу свідоцтва (підпункт 4.1 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій).

Доказом родинних та інших відносин спадкоємців зі спадкодавцем є: свідоцтва органів реєстрації актів цивільного стану, повний витяг з реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису, копії актових записів, копії рішень суду, що набрали законної сили, про встановлення факту родинних та інших відносин.

Слід зазначити, що нотаріуси з 01.02.2017 отримали безпосередній доступ до Державного реєстру актів цивільного стану громадян (наказ Міністерства юстиції України від 26.12.2016 № 3773/5).

Нотаріальний практикум

У разі невідповідності інформації у поданих документах та за даними реєстру, або взагалі відсутності необхідних відомостей, нотаріус може направити до відділу державної реєстрації актів цивільного стану громадян письмовий запит щодо витребування копії актового запису цивільного стану.

Якщо один або кілька спадкоємців за законом позбавлені можливості подати документи, що підтверджують наявність підстав для закликання їх до спадкоємства за законом, вони можуть бути за письмовою згодою всіх інших спадкоємців, які прийняли спадщину і подали докази родинних, шлюбних чи інших відносин зі спадкодавцем, включені до свідочества про право на спадщину (підпункт 4.5 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій). У іншому випадку спадкоємець звертається до суду для підтвердження родинних відносин зі спадкодавцем.

Водночас, звертаємо увагу, що документи, видані на тимчасово окупованій території України з 27.04.2014, а в зоні проведення антитерористичної операції – з 18.11.2014, є недійсними.

Щодо визначення кола спадкоємців за законом, які прийняли спадщину, що знаходиться на непідконтрольній Україні території

Відповідно до статей 1268 та 1269 ЦКУ прийняття спадщини здійснюється шляхом:

- 1) подання заяви про прийняття спадщини;
- 2) постійного проживання спадкоємця разом зі спадкодавцем на час відкриття спадщини, у разі якщо спадкоємець протягом

строку, встановленого для прийняття спадщини, не заявив про відмову від неї;

3) малолітня, неповнолітня, недієздатна особа, а також особа, цивільна дієздатність якої обмежена, вважаються такими, що прийняли спадщину, крім випадків, встановлених частинами другою — четвертою статті 1273 ЦКУ.

При зверненні спадкоємця у зв'язку з відкриттям спадщини нотаріус, серед іншого, вправі витребувати додаткові відомості щодо наявності/відсутності інших спадкоємців (осіб, які закликаються до спадкування) шляхом направлення запитів до уповноважених на те органів.

З огляду на те, що є труднощі в отриманні такої інформації на непідконтрольній Україні території, відомості про наявність/відсутність осіб, які постійно проживали, тобто були зареєстровані зі спадкодавцем на час відкриття спадщини зазначаються спадкоємцями у відповідних заявах.

При цьому, нотаріус має роз'яснити спадкоємцям положення статті 27 Закону України «Про нотаріат» щодо відповідальності за подання неправдивих відомостей, а також наслідки прийняття спадщини іншими спадкоємцями (за згодою спадкоємців або через суд) з урахуванням норм статті 1280 ЦКУ, яка передбачає порядок перерозподілу спадщини.

Перевірка заповітів, посвідчених на території проведення антитерористичної операції, після припинення доступу до Спадкового реєстру

У період з 04.11.2014 по 31.07.2015 деякі нотаріуси продовжували посвідчувати заповіти

на непідконтрольній території Луганської та Донецької областей, при цьому вони не мали можливості зареєструвати такий заповіт у Спадковому реєстрі, але вносили інформацію про використаний на заповіт бланк до Єдиного реєстру спеціальних бланків нотаріальних документів.

У такому випадку спадкоємцям необхідно в судовому порядку визнавати посвідчений заповіт дійсним.

Місце зберігання спадкової справи, заведеної на підконтрольній території щодо спадщини, яка знаходиться на непідконтрольній Україні території

У спадкоємців нерідко виникає питання про місце зберігання спадкової справи, заведеної щодо спадщини, розташованої на непідконтрольній Україні території, після деокупації або завершення антитерористичної операції.

Отже, якщо спадкова справа була відкрита після 04.03.2015 з визначенням місця відкриття спадщини відповідно до статті 11-1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», або статті 9-1 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», місце відкриття спадщини змінити не можна, воно незмінне стосовно цієї спадкової справи, а відповідно й місце її зберігання.

Відповідно до статті 66 Закону України «Про нотаріат» видача свідочества про право на спадщину здійснюється нотаріусом за міс-

цем відкриття спадщини. Тобто, після деокупації, наприклад, Автономної Республіки Крим, всі спадкові права по спадковим справам, відкритим відповідно до статті 11-1 спеціального Закону будуть продовжувати оформлюватись там, де заведені.

Проте, був період до внесення відповідних змін до Цивільного кодексу України та окремих законів щодо місця відкриття спадщини, коли Міністерство юстиції України намагалося врегулювати це питання своїм листом від 17.07.2014 за вих. №13.1-32/357.

У листі зазначалося: «Заява, передбачена підпунктом 2.1 пункту 2 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5 (далі — Порядок), може бути тимчасово прийнята будь-яким нотаріусом за місцем звернення спадкоємця, незалежно від місця відкриття спадщини.

Заведена на підставі поданої заяви спадкова справа підлягає реєстрації відповідно до вимог підпункту 2.6 пункту 2 глави 10 розділу II Порядку.

Після відновлення роботи установ нотаріату Донецької та Луганської областей вказані документи повинні бути передані за належністю приватному нотаріусу або до державної нотаріальної контори, до компетенції яких входить подальше ведення спадкової справи».

Інформація щодо місця зберігання спадкової справи відповідно до Положення про Спадковий реєстр, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 07.07.2011 № 1810/5, зазначається нотаріусом у Спадковому реєстрі при заведенні спадкової справи. У разі передачі спадкової справи від одного нотаріуса до іншого, дані щодо зміни місця зберігання спадкової справи в

обов'язковому порядку відображаються у Спадковому реєстрі.

Що стосується питання доступу до архівів нотаріальних документів, які залишилися на непідконтрольній Україні території, а також можливості їх передачі з вказаних територій, то на законодавчому рівні воно залишається відкритим.

Щодо особливостей посвідчення договорів відчуження нерухомого майна, розташованого на непідконтрольній Україні території

Відповідно до пункту 2 наказу Міністерства юстиції України "Про невідкладні заходи щодо захисту прав громадян на території проведення антитерористичної операції" від 17.06.2014 № 953/5 нотаріальні дії та державну реєстрацію речових прав та їх обтяжень на нерухоме майно, яке розташоване на непідконтрольній території Луганської та Донецької областей, здійснюють відповідно державні реєстратори речових прав на нерухоме майно органів державної реєстрації прав і приватні та державні нотаріуси інших районів Луганської та Донецької областей відповідно до законодавства.

Проте, у разі, якщо одна з сторін правочину зареєструвала своє місце проживання (не як місце проживання внутрішньо переміщеної особи) вже на підконтрольній Україні території, повинна застосовуватися норма статті 55 Закону України «Про нотаріат» щодо посвідчення договору відчуження нерухомого майна за місцезнаходженням (місцем реєстрації) однієї із сторін відповідного правочину.

Щодо державної реєстрації прав діє наказ Міністерства юстиції України «Про врегулювання

відносин, пов'язаних з державною реєстрацією речових прав на нерухоме майно, що розташоване на тимчасово окупованій території України» від 28.03.2016 №898/5, у пункті 1 якого зазначено: «державна реєстрація права власності та інших речових прав на нерухоме майно, що розташоване в межах території Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, а також тимчасово окупованої території Донецької та Луганської областей, проводиться незалежно від місцезнаходження такого майна.

Ведення реєстраційних справ у паперовій формі щодо нерухомого майна, що розташоване в межах території Автономної Республіки Крим, міста Севастополь, а також непідконтрольної території Донецької та Луганської областей, забезпечують відповідно до компетенції Головне територіальне управління юстиції у Херсонській області, Головне територіальне управління юстиції у Донецькій області та Головне територіальне управління юстиції у Луганській області.

Щодо витребування згоди органу опіки та піклування при посвідченні таких договорів, то відповідно до абзацу 9 пункту 9 статті 11 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» органи місцевого самоврядування здійснюють у повному обсязі повноваження органу опіки та піклування стосовно зареєстрованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».

У разі відсутності всіх необхідних для посвідчення договору документів, нотаріус відповідно до статті 49 Закону України «Про нотаріат» виносить постанову про відмову у вчиненні нотаріальної дії. Така відмова може бути оскаржена в судовому порядку (стаття 50 Закону України «Про нотаріат»).

Нотаріальний практикум

Нормативно-правові акти:

- *Цивільний кодекс України;*
- *Цивільний процесуальний кодекс України;*
- *Закон України «Про нотаріат» від 01.09.1993 № 3425-XII (із змінами);*
- *Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території» від 15.04.2014 № 1207-VII (із змінами);*
- *Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 № 1669-VII (із змінами);*
- *Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 № 1706-VII (із змінами);*
- *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації права на спадкування» від 12.02.2015 № 189-VIII (набрав чинність 04.03.2015) (далі – Закон від 12.02.2015 № 189-VIII);*
- *Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 01.07.2010 № 2398-VI (із змінами);*
- *Закон України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» від 02.06.2005 № 2623-IV (із змінами);*
- *Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 листопада 2014 року "Про невідкладні заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях" (введено в дію Указом Президента України від 14.11.2014 № 875/2014);*
- *Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення» від 07.11.2014 № 1085-р (із змінами);*
- *Порядок провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866;*
- *Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації деяких спадкових справ у Спадковому реєстрі» від 15.04.2015 №210;*
- *Правила реєстрації місця проживання, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 207;*
- *Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5 (із змінами);*
- *Наказ Міністерства юстиції України «Про невідкладні заходи щодо захисту прав громадян на території проведення антитерористичної операції» від 17.06.2014 № 953/5 (із змінами);*
- *Наказ Міністерства юстиції України «Про припинення доступу до деяких реєстрів інформаційної системи Міністерства юстиції України» від 29.10.2014 № 1801/5, зміни до наказу від 17.06.2014 № 953/5;*
- *Наказ Міністерства юстиції України «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 17.06.2014 № 953/5» від 05.11.2014 № 1847/5;*
- *Наказ Міністерства юстиції України «Про переміщення органів та установ юстиції Луганської області» від 25.11.2014 № 246/7;*
- *Наказ Міністерства юстиції України «Про переміщення органів та установ юстиції Донецької області» від 25.11.2014 № 247/7;*
- *Наказ Міністерства юстиції України «Про припинення доступу до деяких реєстрів інформаційної системи Міністерства юстиції України» від 28.07.2015 № 1351/5, зміни до наказу від 17.06.2014 № 953/5;*
- *Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» від 26.12.2016 № 3773/5.*

Листи Міністерства юстиції України, які роз'яснюють деякі питання застосування норм чинного законодавства при спадкуванні та відчуженні майна, розташованого на непідконтрольній Україні території:

- *Лист Міністерства юстиції України «Щодо прийняття спадщини за місцем її відкриття на території Донецької та Луганської областей, де проводиться антитерористична операція» від 17.07.2014 № 13.1-32/357;*
- *Лист Міністерства юстиції України «Щодо розгляду звернень про надання міжнародної правової допомоги» від 05.11.2014 № 13-32/664;*
- *Лист Міністерства юстиції України від 25.03.2015 № 8704-0-26-15/13 на запит Нотаріальної палати України «Щодо оформлення спадщини за заповітом, посвідченим нотаріусами, які знаходяться на неконтрольованій Україною території Донецької та Луганської областей або на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя»;*
- *Лист Міністерства юстиції України «Щодо витребування нотаріусами довідок житлово-експлуатаційних організацій при заведенні спадкових справ та видачі свідоцтв про право на спадщину після смерті осіб, які проживали та були зареєстровані на території проведення антитерористичної операції» від 03.03.2016 № 1535/13/32-16.*

Спільно:

**Відділ методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи НПУ
Комісія НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого
самоврядування
Станом на 29.06. 2017**

ЩОДО СТРОКІВ НАДСИЛАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПІСЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ

Моментом прийняття заяви та документів відповідно до пункту 6 розділу IV Порядку формування та зберігання реєстраційних справ, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 18.11.2016 № 3267/5 (далі – Порядок № 3267/5), вважається дата і час реєстрації заяви у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР).

Строки розгляду документів, поданих для державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань визначено статтею 26 Закону № 755-IV, також державна реєстрація за бажанням заявника може проводитися у скорочені строки. Підстави, порядок та розмір плати за проведення державної реєстрації у скорочені строки встановлюються Постановою Кабінету Міністрів України «Про надання послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань у скорочені строки» від 25 грудня 2015 № 1133.

Згідно з положенням частини 4 статті 11 Закону № 755-IV за результатами проведення реєстраційної дії формується виписка.

Відповідно до положень пункту 10 частини 2 статті 25 Закону № 755-IV та пункту 15 розділу II Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09.02.2016 № 359/5

(далі – Порядок № 359/5), у разі подання заяви про державну реєстрацію у паперовій формі результатом проведення реєстраційних дій є видача за бажанням заявника виписки з Єдиного державного реєстру у паперовій формі за підсумками проведеної реєстраційної дії з проставленням підпису та печатки державного реєстратора або печатки, визначеної Законом України «Про нотаріат» (у випадку якщо державним реєстратором є нотаріус).

Згідно з положеннями абзацу 4 частини 3 статті 29 Закону № 755-IV та абзацу 2 пункту 16 розділу II Порядку № 359/5 суб'єкт державної реєстрації, який провів реєстраційну дію та не наділений повноваженнями із зберігання реєстраційної справи, протягом трьох робочих днів з дня її проведення надсилає документи, подані для проведення реєстрації, відповідному суб'єкту державної реєстрації, уповноваженому зберігати реєстраційні справи відповідно до Закону № 755-IV.

Документи для державної реєстрації у паперовій формі згідно з абзацом 1 пункту 16 розділу II Порядку № 359/5 долучаються до реєстраційної справи, сформованої після внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію створення юридичної особи, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, державну реєстрацію фізичної особи-підприємця або державну реєстрацію включення відомостей про юридичну особу та фізичну особу — підприємця.

Також відповідно до положень пункту 1 розділу VI Порядку № 3267/5 передача у випадках, передбачених законом, реєстраційної справи або документів для долучення до реєстраційної справи суб'єкту, що забезпечує зберігання реєстраційних справ, нотаріусом, що забезпечував прийняття, зберігання та видачу документів, поданих для державної реєстрації, протягом трьох робочих днів з дати проведення відповідної державної реєстрації поштовим відправленням за описом або нарочно за описом.

Реєстраційна справа формується після внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію створення юридичної особи, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, державну реєстрацію фізичної особи — підприємця або державну реєстрацію включення відомостей про юридичну особу та фізичну особу — підприємця. А документи для подальших реєстраційних дій у паперовій формі також долучаються до вже сформованої реєстраційної справи.

Вважаємо за доцільне зазначити, що для підрахунку строку у три робочі дні необхідно брати дату проведення відповідної державної реєстрації.

Відділ методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи
Станом на 24.04.2017

РЕЗОЛЮЦІЯ КРУГЛОГО СТОЛУ «ЗАХИСТ ПРАВ КРЕДИТОРІВ»,

26 квітня 2017 року, ЛІГАБізнесІнформ, Київ

Круглий стіл на тему: «Захист прав кредиторів» організовано Нотаріальною палатою України 26 квітня 2017 року в інформаційному агентстві ЛІГАБізнесІнформ.

До участі в обговоренні були запрошені народні депутати України, представники Міністерства юстиції України, Національного банку України, Незалежної асоціації банків України, Офісу ефективного регулювання, судді, юристи, науковці та експертів у сфері банків та банківської діяльності.

В процесі обговорення найважливіших питань щодо реалізації прав кредиторів та ролі нотаріусів в системі їх забезпечення, а також причин, які унеможливають право кредиторів на задоволення своїх вимог, учасники круглого столу прийшли до таких висновків та пропозицій:

1. Необхідно внести зміни до нормативно-правових актів, зокрема: законів України «Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» тощо, які б забезпечили пріоритет права заставодержателя/іпотекодержателя на задоволення забезпечених вимог за рахунок предмета застави/іпотеки відносно зареєстрованих у встановленому законом порядку обтяжень (в тому числі, арештів), які зареєстровані пізніше.

Проект редакції частини 6 статті 3 Закону України «Про іпотеку» (доповнити частину реченням):

«У разі порушення боржником основного зобов'язання відповідно до іпотеки іпотекодержатель має право задовольнити забезпечені нею вимоги за рахунок предмета іпотеки переважно перед іншими особами, права чи вимоги яких на передане в іпотеку нерухоме майно зареєстровані після державної ре-

єстрації іпотеки. Якщо пріоритет окремого права чи вимоги на передане в іпотеку нерухоме майно виникає відповідно до закону, таке право чи вимога має пріоритет над вимогою іпотекодержателя лише у разі його/її виникнення та реєстрації до моменту державної реєстрації іпотеки. Іпотека має пріоритет над всіма видами обтяжень, що були зареєстровані пізніше в тому числі над арештом.»

Проект редакції частини 4 ст. 24 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (доповнити пунктами 3, 4):

3) державної реєстрації права власності на нерухоме майно, що набувається у разі застосування позасудового звернення стягнення іпотекодержателем на предмет іпотеки;

4) державної реєстрації прав та їх обтяжень (відповідних змін), пов'язаних з відступленням прав за іпотечним договором.

2. Переглянути позицію Міністерства юстиції України щодо позасудового звернення стягнення на предмет застави рухомого майна/іпотеки та неправомірних вимог до заставодержателів/іпотекодержателів щодо наявності правовстановлюючих документів. Можливо, доповнити Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України з метою більш чіткого розуміння спеціальних норм, що регулюють ці питання.

Чинна редакція:

«2.7. Якщо рішенням суду або договором про задоволення вимог іпотекодержателя передбачено право іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки будь-якій особі-покупцеві, посвідчення таких договорів здійснюється за загальними правилами посвідчення договорів відчуження.»

Проект редакції підпункту 2.7 пункту 2 Глави 2 Розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України:

«2.7. Якщо рішенням суду або договором про задоволення вимог іпотекодержателя передбачено право іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки будь-якій особі-покупцеві, посвідчення таких договорів здійснюється за загальними правилами посвідчення договорів відчуження, за винятками встановленими в цьому пункті.

Документом, що підтверджує право власності у випадку відчуження предмету іпотеки іпотекодержателем від свого імені є оригінал іпотечного договору.»

3. Внести зміни до Порядку державної реєстрації речових прав в частині моменту відрахування 30-денного строку повідомлення боржника/іпотекодавця перед зверненням стягнення в порядку ст. 37 Закону України «Про іпотеку».

Чинна редакція:

«2) документ, що підтверджує наявність факту завершення 30-денного строку з моменту отримання іпотекодавцем та боржником, якщо він є відмінним від іпотекодавця, письмової вимоги іпотекодержателя у разі, коли більш тривалий строк не зазначений у відповідній письмовій вимозі;»

Проект редакції підпункту 2 пункту 61 Порядку державної реєстрації речових прав:

«2) документ, що підтверджує наявність факту завершення 30-денного строку з моменту надіслання іпотекодавцю та боржнику, якщо він є відмінним від іпотекодавця, письмової вимоги іпотекодержателя у разі, коли більш тривалий строк не зазначений у відповідній письмовій вимозі;»

4. Переглянути чинне законодавство з метою усунення недоліків та колізій, застарілих норм, які заважа-

Документи

ють в реалізації нотаріусами повноважень, направлених на захист прав кредиторів, а саме:

- *частина 1 статті 88 Закону України «Про нотаріат»:*

Необхідною є уніфікація строків вчинення виконавчих написів за аналогією з позовною давністю. Існуюча норма залишилася з часів радянського союзу і не відображає принципу рівності учасників цивільно-правових та господарсько-правових відносин, який було реалізовано та закріплено в нормах Цивільного та Господарського кодексів України.

Окрім того, доцільно чітко визначити саме в межах цієї норми момент, з якого потрібно обраховувати строки, щоб це не призводило до виникнення спорів між боржником та кредитором: пропонується обраховувати три роки з моменту направлення кредитором боржнику письмової вимоги про погашення заборгованості та попередження про вчинення виконавчого напису;

Чинна редакція:

«Нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем та за умови, що з дня виникнення права вимоги минуло не більше трьох років, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями — не більше одного року».

Проект редакції статті 88 Закону України «Про нотаріат»:

«Нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем та за умови, що з дня виникнення права вимоги (з дня наступного за днем надіслання кредитором боржнику письмової вимоги про погашення заборгованості та попередження про вчинення виконавчого напису) минуло не більше трьох років».

- *частина 4 статті 29 Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень»:*

Існуюча норма взагалі нівелює інститут забезпечення зобов'язання, оскільки не дозволяє скористатися позасудовим способом звернення стягнення на предмет забезпечувального

обтяження. Доцільним є зміна змісту цієї норми відповідно до реалій цивільних та господарських відносин на такий.

Чинна редакція:

«У разі набуття обтяжувачем права власності на предмет забезпечувального обтяження відповідне зобов'язання, забезпечене обтяженням, вважається повністю виконаним і обтяжувач не вправі пред'являти боржнику інші вимоги у зв'язку з виконанням цього зобов'язання».

Проект редакції частини 4 статті 29 Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень»:

«У разі набуття обтяжувачем права власності на предмет забезпечувального обтяження зобов'язання вважається виконаним відповідно розміру вартості предмета забезпечувального обтяження».

- *ст. 36 Закону України «Про іпотеку»:*
Аналогічна за змістом до ч. 2 ст. 29, і з тих же самих причин потребує внесення змін.

Чинна редакція:

«Після завершення позасудового врегулювання будь-які наступні вимоги іпотекотримача щодо виконання боржником основного зобов'язання є недійсними».

Проект редакції статті 36 Закону України «Про іпотеку»:

«Після завершення позасудового врегулювання іпотекотримач вправі заявляти вимоги, що пропорційно зменшуються з урахування вартості предмета іпотеки на який було звернено стягнення».

5. Пропозиції щодо внесення змін до ЦПК:

Процес приведення у відповідність до конституційних засад сфери вирішення спорів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі – «державна реєстрація прав») та у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – «державна реєстрація бізнесу») – давно назрів, є актуальним, та повинен перш за все виразитися у відповідних законодавчих змінах та новаціях.

Так, надзвичайно важливим є вирішення питання унормування процедури судового вирішення спорів у сферах державної реєстрації прав та державної бізнесу (далі – «сфера державної реєстрації»)

у відповідному процесуальному законі, з метою переведення процедури вирішення спорів у сфері держреєстрації виключно в судову площину.

Для правильного судового вирішення спорів у сфері державної реєстрації – необхідно правильно визначити судову юрисдикцію щодо зазначених спорів.

За правилами пункту 1 частини першої статті 15 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК) суди розглядають у порядку цивільного судочинства справи щодо: захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів, що виникають із цивільних, житлових, земельних, сімейних, трудових відносин.

Важливим для цього питання є врахування позиції Верховного суду України від 14 червня 2016 року № 21-41а16, в якій зазначено, що спір у сфері державної реєстрації, який впливає з договірних відносин – не є публічно-правовим, і має вирішуватися судами за правилами ЦПК.

Також зазначимо, що у проекті нового Цивільно-процесуального кодексу України (ч.1 ст.20) визначено, що «суди розглядають у порядку цивільного судочинства також вимоги щодо реєстрації майна та майнових прав, інших реєстраційних дій, якщо такі вимоги є похідними від спору щодо такого майна або майнових прав, якщо цей спір підлягає розгляду в місцевому загальному суді і переданий на його розгляд з такими вимогами».

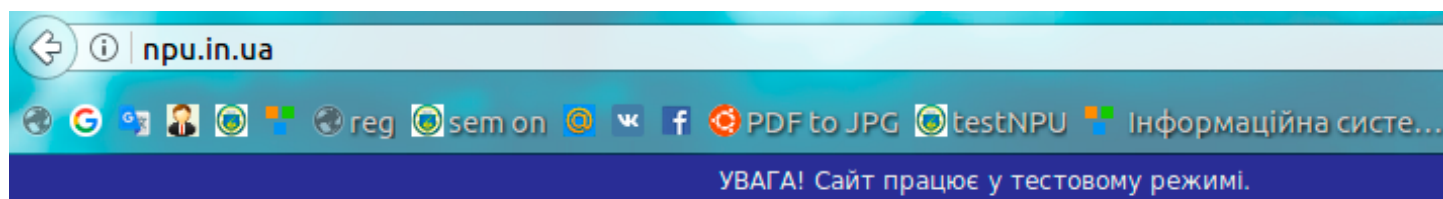
Однак, не зважаючи на часткове врахування в проекті ЦПК України, норм щодо вирішення спорів в сфері державної реєстрації, **вважаємо за доцільне доповнити чинний ЦПК або проект нового ЦПК розділом «ОСОБЛИВОСТІ ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРАТОРА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ».** До відповідного проекту пропонується внести новели щодо віднесення даної категорії справ до цивільної юрисдикції, скорочення відповідних строків розгляду таких справ, надання суду безпосереднього доступу до відповідних державних реєстрів (ДРРП та ЄДРЮОФОПГО).

ПАМ'ЯТКА КОРИСТУВАЧА

Як авторизуватися на «Нотаріальній платформі» сайту НПУ?

1) Переходимо за посиланням **http://npu.in.ua/**

Для цього зазначаємо адресу сайту у полі адреси вашого браузера (Opera, Google Chrome, Internet Explorer, Mozilla Firefox, тощо), натискаємо кнопку Enter

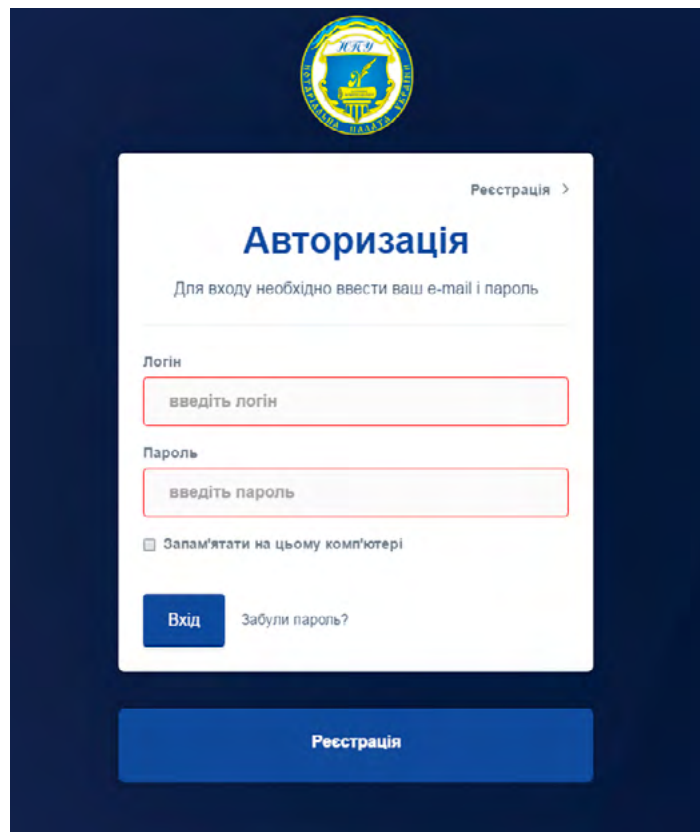

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**

2) З'являється сторінка Нотаріальної палати України. У верхньому правому куті натискаємо мишкою «Нотаріальна платформа»

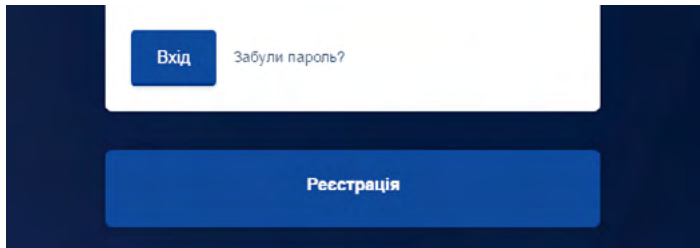

3) З'являється сторінка АВТОРИЗАЦІЇ.
http://is.npu.in.ua/site/login

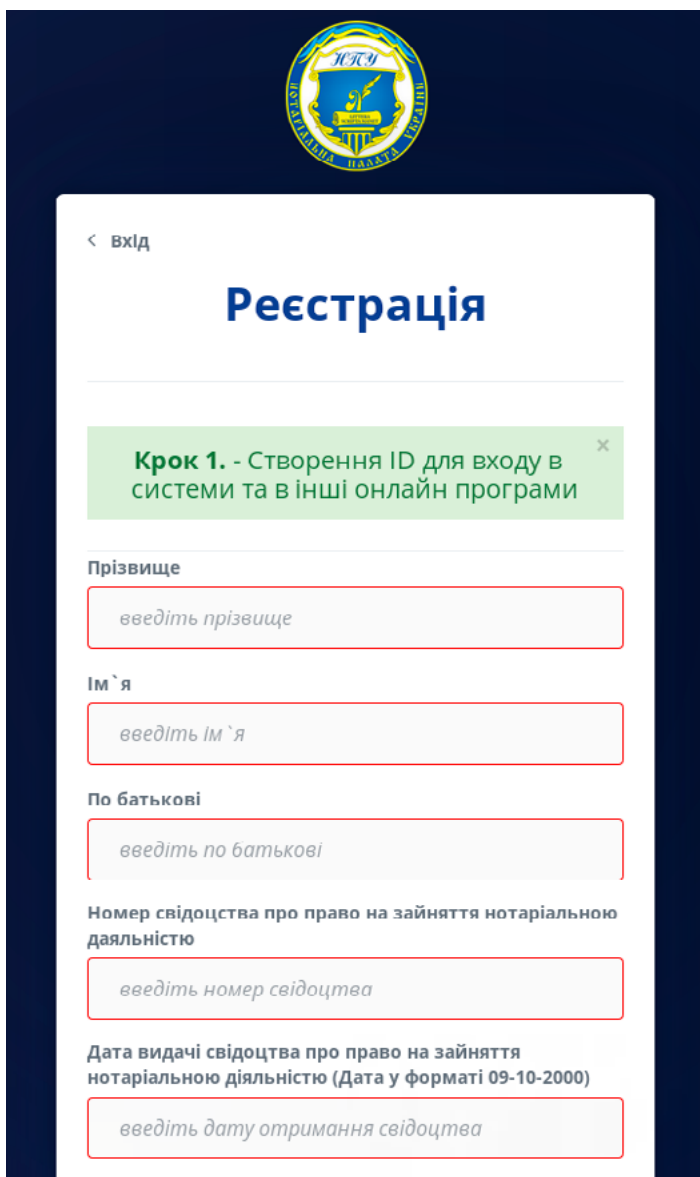

Документи

4) Натискаємо «РЕЕСТРАЦІЯ»

5) З'являється сторінка РЕЕСТРАЦІЇ. Крок 1.

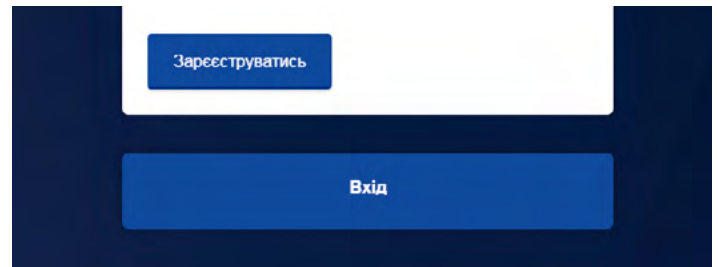

6) Заповнюємо УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ДІЙСНІ ОСОБИСТІ ДАНІ в кожне поле.

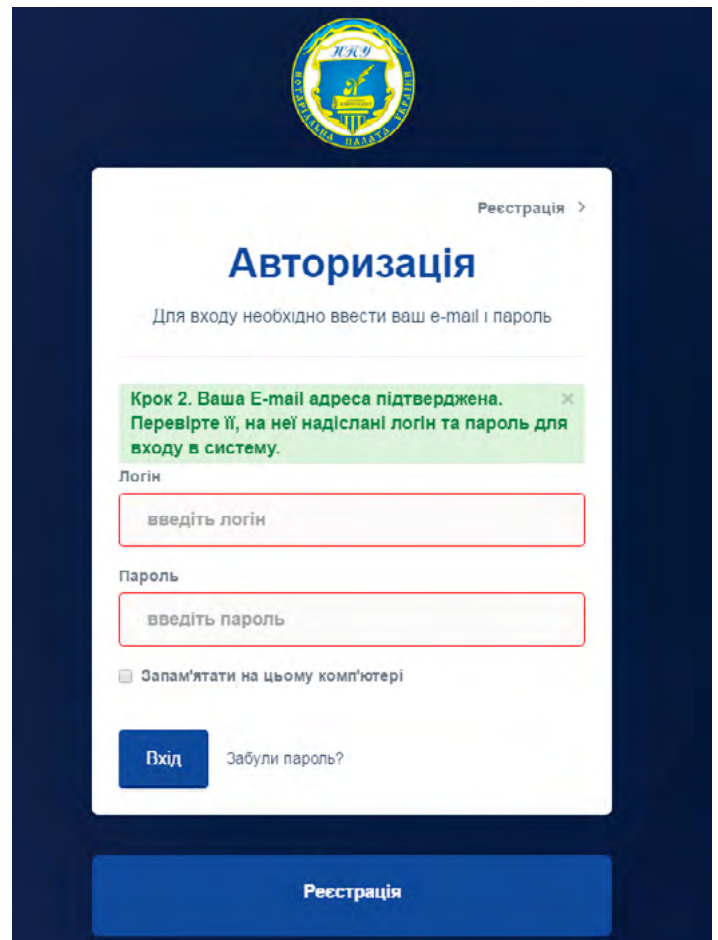
При цьому переключатися між полями можливо за допомогою миші або кнопки Tab.

Обов'язково ознайомлюємось з Ліцензійною угодою, посилання на яку розміщено перед кнопкою зареєструватись.

Натискаємо ЗАРЕЄСТРУВАТИСЬ.

7) З'являється сторінка АВТОРИЗАЦІЇ Крок 2.

8) На цьому етапі НЕОБХІДНО перевірити електронну поштову скриньку, адресу якої ви зазначали при реєстрації. (Прим. Лист може надійти протягом години)

На зазначену вами адресу ви отримуєте електронне повідомлення_1, що надходить:

З електронної адреси	admin@npu.in.ua
Має тему листа	Реєстрація_користувача
Має наступний зміст	Ви зареєструвались в веб-системі членів Нотаріальної палати України. Для підтвердження реєстрації та актуальності електронної адреси перейдіть за посиланням Натисніть для підтвердження e-mail

УВАГА! Таке повідомлення_1 (лист) можна буде побачити у папці ВХІДНІ вашої електронної скриньки або у папці СПАМ.

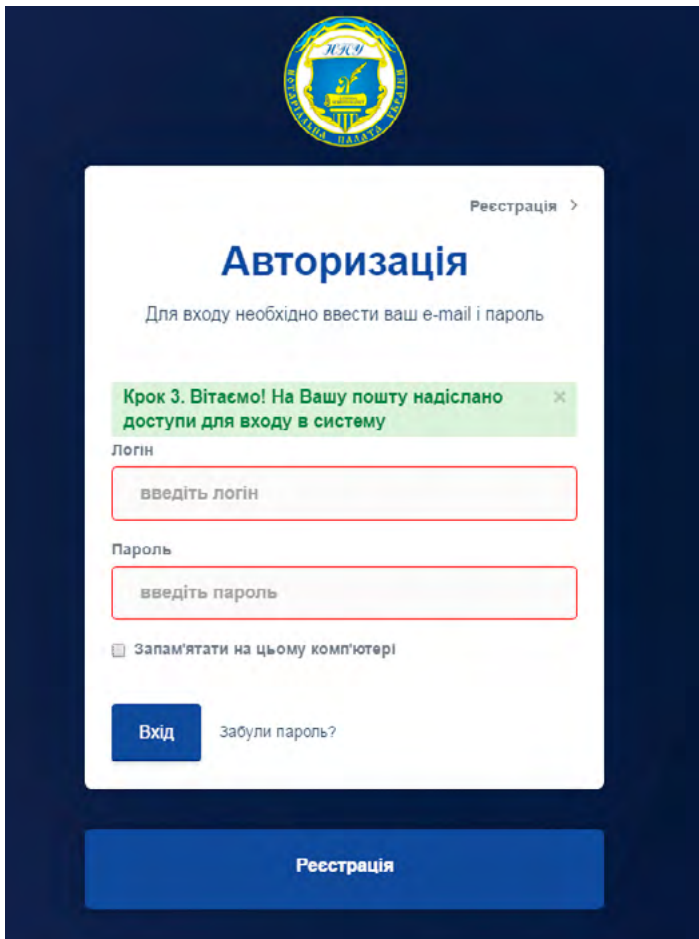
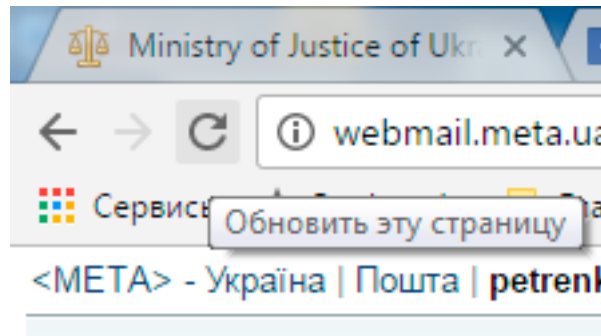
Розміщення цього листа у папку СПАМ може бути пов'язано з особистими налаштування вашої поштової скриньки.

9) Після натискання мишкою на синьому тексті «Натисніть для підтвердження e-mail» у листі, що надійшов на вашу електронну скриньку, відкривається сторінка АВТОРИЗАЦІЇ Крок 2

10) На цьому етапі НЕОБХІДНО ПОТОРНО (ВДРУГЕ) перевірити електронну поштову скриньку, адресу якої ви зазначали при реєстрації.

У разі відсутності в електронній скринці повідомлень, рекомендуємо Оновити сторінку, натиснувши кнопку «Оновити сторінку» у верхньому лівому куті вашого браузера.

Ви зареєструвались в веб-системі членів Нотаріальної палати України.
Для підтвердження реєстрації та актуальності електронної адреси перейдіть за посиланням [Натисніть для підтвердження e-mail](#)

На зазначену вами адресу ви отримуєте електронне повідомлення_2, що надходить:

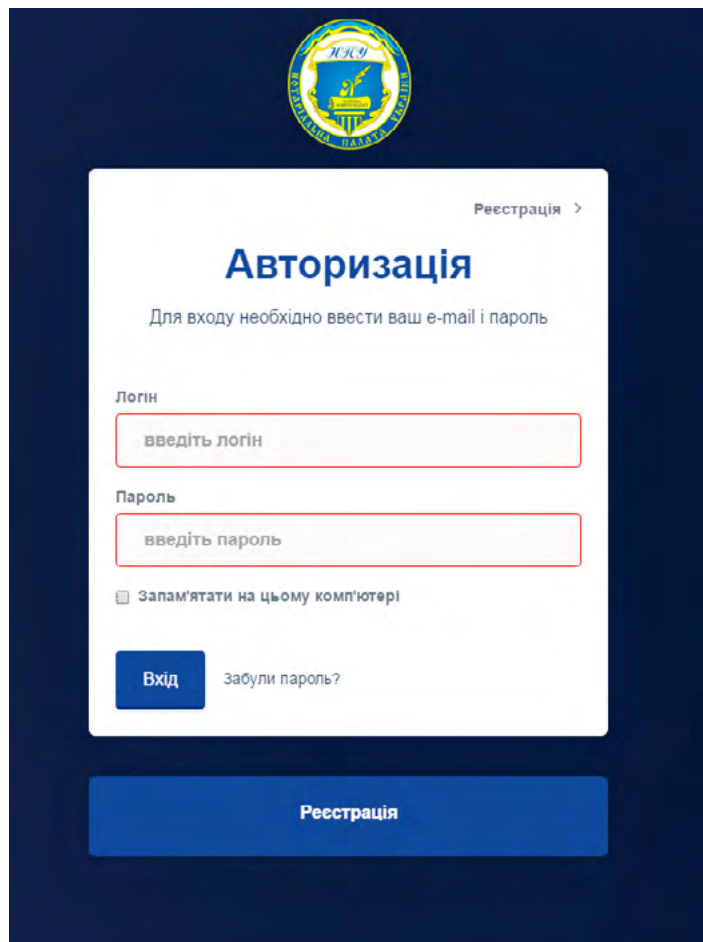
З електронної адреси	admin@npu.in.ua
Має тему листа	Дані_для_входу_в_веб-систему_членів_НПУ
Має наступний зміст	Дякуємо за реєстрацію в веб-системі членів НПУ. Ваш логін: _____@_____ Пароль першого входу: _____ Для входу в систему перейдіть за посиланням http://npu.in.ua/site/login

Вищезазначене повідомлення_2 (лист) можна буде побачити у папці ВХІДНІ вашої електронної скриньки або у папці СПАМ.

Розміщення цього листа у папку СПАМ може бути пов'язано з особистими налаштування вашої поштової скриньки.

Документи

11) Після натискання мишкою на синьому тексті «<http://is.npu.in.ua/site/login>» у листі, що надійшов на вашу електронну скриньку, відкривається сторінка АВТОРИЗАЦІЇ

12) В графу Логін вводимо адресу електронної скриньки, що використовувалась для реєстрації (ту на яку надходили листи при реєстрації), у графу Пароль вводимо Пароль «першого входу», що надійшов на електронну скриньку у повідомленні_2 (або копіюємо його з повідомлення_2 виділивши текст, що необхідно скопіювати за допомогою миші та натиснув одночасно кнопки Ctrl + c та вставляємо Пароль «першого входу» пароль доступу шляхом натискання одночасно кнопки Ctrl + v або за допомогою миші скопіювати-вставити). Ставити галочку поряд з «Запам'ятати мене на цьому комп'ютері» на цьому етапі недоречно, оскільки пароль РАЗОВИЙ. Натискаємо кнопку ВХІД.

13) Відкривається сторінка сервісу КРОК 4.

У графі Старий пароль зазначаємо (вставляємо скопійований) Пароль «першого входу», що був отриманий нами на електронну скриньку у повідомленні_2.

У графу Пароль вносимо НОВИЙ пароль (вигаданий вами, той, що буде використовуватися вами щоразу), повторюємо новий пароль у графі Повторіть пароль, перевіряємо себе, натиснувши галочку поряд з «Відобразити введений пароль». Натискаємо кнопку Зберегти.

The screenshot shows the 'КРОК 4' (Step 4) password change form. At the top, there is a navigation bar with the logo of the Notary Chamber of Ukraine and the text 'Нотаріальна палата України'. Below the navigation bar, there are three buttons: 'Робочий стіл', 'Особистий кабінет', and 'Редагувати дані'. The main content area has a blue header with a checkmark and the text 'Крок 4. При першому вході до системи змініть пароль та відредагуйте свої дані!'. Below this, there are three buttons: 'Редагувати профіль', 'Змінити пароль', and 'Змінити E-mail'. The form contains three input fields: 'Старий пароль', 'Пароль', and 'Повторіть пароль'. There is also a checkbox labeled 'Відобразити введений пароль' and a 'Зберегти' button at the bottom.

14) Після виконання зазначених операцій оновлюється сторінка, є повідомлення «Дані успішно збережені».

The screenshot shows the confirmation message 'Дані успішно збережені' (Data successfully saved) in a green box. Below the message, there are four buttons: 'Редагувати профіль', 'Змінити пароль', 'Змінити E-mail', and 'Завантажити аватар'. The navigation bar at the top is the same as in the previous screenshot, showing 'Нотаріальна палата України' and the navigation buttons.

Одночасно на електронну скриньку ви отримуєте електронне повідомлення_3, що надходить:

З електронної адреси	admin@npu.in.ua
Має тему листа	Зміна_паролю
Має наступний зміст	Ваш пароль змінено.Логін: _____@_____ Ваш новий пароль _____

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

ЧЛЕНІВ РАДИ НОТАРІАЛЬНОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

- 7 серпня Ганну Леонідівну КОХАН,
голову відділення НПУ в Дніпропетровській області
- 18 серпня Омеляна Васильовича БОЯКІВСЬКОГО,
голову відділення НПУ у Львівській області
- 25 серпня Аліну Анатоліївну ОКСАНЮК,
голову відділення НПУ у Хмельницькій області
- 9 вересня Ларису Вікторівну ВОРОШИНУ,
голову відділення НПУ у Сумській області
- 13 вересня Олега Анатолійовича НЕГРУ,
голову відділення НПУ у Херсонській області
- 28 вересня Володимира Васильовича КОВАЛЕНКА,
голову відділення НПУ у Чернігівській області
- 15 жовтня Тетяну Миколаївну БАЛИК,
голову відділення НПУ у Кіровоградській області
- 18 жовтня Людмилу Борисівну ГУРУ,
голову відділення НПУ у Полтавській області
- 8 листопада Каріну Анатоліївну ДЕРУН,
голову відділення НПУ у Київській області
- 10 листопада Ольгу Миколаївну ОНІЩУК,
віце-президента НПУ

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ НОТАРІАЛЬНОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

- 4 серпня Лесю Михайлівну АРНАУТОВУ,
керівника прес-служби
- 17 серпня Інну Григорівну ДАШУТІНУ,
помічника президента
- 19 серпня Дмитра Анатолійовича ЛЕВІЩЕНКА,
інженера з комп'ютерних програм
- 7 вересня Володимира Івановича БІРЮКОВА,
юрисконсульта
- 8 вересня Марію Олегівну БОЖОК,
головного спеціаліста відділу методичного забезпечення
та інформаційно-аналітичної роботи
- 15 вересня Віру Сергіївну БОНДАРЕНКО,
начальника відділу методичного забезпечення та
інформаційно-аналітичної роботи
- 15 жовтня Зою Михайлівну ДОЛГОВУ,
виконавчого директора
- 21 листопада Валентину Дмитрівну КОНЯЄВУ,
головного спеціаліста відділу методичного забезпечення
та інформаційно-аналітичної роботи

З нагоди професійного свята – Дня нотаріату України – членів Нотаріальної палати України нагороджено заохочувальними відзнаками.

За поданням голів відділень НПУ

Подяку НПУ оголошено:

1. Бичківській Олені Миколаївні, завідуючій Львівським державним нотаріальним архівом;
2. Бірюку Олегу Васильовичу, приватному нотаріусу Драбівського районного нотаріального округу Черкаської області;
3. Воєводи-Брегей Мирославі Петрівні, приватному нотаріусу Кропивницького міського нотаріального округу Кіровоградської області;
4. Воропай Михайлу Миколайовичу, приватному нотаріусу Каланчацького районного нотаріального округу Херсонської області;
5. Коваленко Ірині Михайлівні, приватному нотаріусу Криворізького міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
6. Король Олені Миколаївні, приватному нотаріусу Вінницького міського нотаріального округу;
7. Малахову Сергію Олексійовичу, приватному нотаріусу Сєвєродонецького міського нотаріального округу Луганської області;
8. Манохіній Ганні Олексіївні, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
9. Маркуц Уляні Михайлівні, приватному нотаріусу Косівського районного нотаріального округу Івано-Франківської області;
10. Мірошниченко Лідії Михайлівні, приватному нотаріусу Чорноморського міського нотаріального округу Одеської області;
11. Міхирьовій Олені Анатоліївні, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
12. Пікуль Галині Михайлівні, приватному нотаріусу Борщівського районного нотаріального округу Тернопільської області;
13. Поліщук Анатолію Олександровичу, приватному нотаріусу Білоцерківського міського нотаріального округу Київської області;
14. Рой Тетяні Володимирівні, державному нотаріусу Першої полтавської державної нотаріальної контори;
15. Ситник Сергію Михайловичу, заступнику завідувача Другої Сумської державної нотаріальної контори;
16. Стражник Тетяні Олексіївні, приватному нотаріусу Житомирського міського нотаріального округу;
17. Тимофтії Лесі Миколаївні, приватному нотаріусу Глибоцького районного нотаріального округу Чернівецької області;
18. Тимощук Віталію Олександровичу, приватному нотаріусу Куликівського районного нотаріального округу Чернігівської області;
19. Федченко Олені Олександрівні, завідуючій Першої Запорізької державної нотаріальної контори;
20. Юрченко Ірині Григорівні, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу.

Почесною грамотою НПУ нагороджено:

1. Балкового Мирона Миколайовича, приватного нотаріуса Чернівецького міського нотаріального округу;
2. Бурлака Олега Мирославовича, приватного нотаріуса Кременецького районного нотаріального округу Тернопільської області;
3. Вержиковську Олену Петрівну, приватного нотаріуса Бердянського міського нотаріального округу Запорізької області;
4. Вовк Наталію Валеріївну, приватного нотаріуса Одеського міського нотаріального округу;
5. Добролюжу Віктора Віталійовича, приватного нотаріуса Житомирського районного нотаріального округу;
6. Дяків Владиславу Олександрівну, приватного нотаріуса Львівського міського нотаріального округу;
7. Жолуденка Олександра Олександровича, приватного нотаріуса Великолепетиського районного нотаріального округу Херсонської області;
8. Кузнецову Наталію Миколаївну, приватного нотаріуса Надвірнянського районного нотаріального округу Івано-Франківської області;
9. Кутову Тетяну Антонівну, приватного нотаріуса Броварського міського нотаріального округу Київської області;
10. Нікітчук Наталію Анатоліївну, приватного нотаріуса Іллінецького районного нотаріального округу Вінницької області;
11. Новицьку Ірину Олександрівну, приватного нотаріуса Кропивницького міського нотаріального округу Кіровоградської області;
12. Осіку Людмилу Миколаївну, приватного нотаріуса Христинівського районного нотаріального округу Черкаської області;
13. Перекопську Ірину Степанівну, приватного нотаріуса Криворізького міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
14. Прокоф'єву Ольгу Михайлівну, приватного нотаріуса Чернігівського міського нотаріального округу;
15. Чернишенко Вікторію Вікторівну, приватного нотаріуса Сумського міського нотаріального округу;
16. Чернявського Юлія Володимировича, завідувача Кобеляцької районної державної нотаріальної контори Полтавської області.

За поданням голови Комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування

Подяку НПУ оголошено:

1. Сєйдалієву Денису Сєйтмеметовичу, приватному нотаріусу Кельменецького районного нотаріального округу Чернівецької області;
2. Петутиній Юлії Олександрівні, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
3. Войтовському Валентину Сергійовичу, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
4. Кирилюк Олені Юріївні, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу.

За активну участь у XV Міжнародній спортивній нотаріальній олімпіаді у Польщі Подяку НПУ оголошено:

1. Бєднову Олександрю Анатолійовичу, приватному нотаріусу Мелітопольського міського нотаріального округу Запорізької області;
2. Бєдновій Наталії Віталіївні, приватному нотаріусу Мелітопольського міського нотаріального округу Запорізької області;
3. Климчуку Сергію Івановичу, приватному нотаріусу Сквирського районного нотаріального округу Київської області;
4. Прокоф'євій Ользі Михайлівні, приватному нотаріусу Чернігівського міського нотаріального округу;
5. Верповській Олені Володимирівні, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
6. Юдіну Максиму Анатолійовичу, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
7. Матвієнко Сергію Миколайовичу, приватному нотаріусу Чернігівського міського нотаріального округу;
8. Грибановій Ользі Віталіївні, приватному нотаріусу Запорізького міського нотаріального округу;
9. Гречанівському Анатолію Ярославовичу, приватному нотаріусу Тернопільського міського нотаріального округу;
10. Козаєвій Наталії Михайлівні, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
11. Карнарук Наталії Віленівні, приватному нотаріусу Полтавського міського нотаріального округу;
12. Клочко Олександрю Петровичу, приватному нотаріусу Володарського районного нотаріального округу Київської області;
13. Криль Олександрю Михайловичу, приватному нотаріусу Запорізького міського нотаріального округу;
14. Коваленко Володимиру Васильовичу, приватному нотаріусу Чернігівського міського нотаріального округу;
15. Кот Борису Анатолійовичу, приватному нотаріусу Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
16. Драпатій Ользі Миколаївні, приватному нотаріусу Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
17. Хоміч Оксані Михайлівні, приватному нотаріусу Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
18. Чорній Оксані Сергіївні, приватному нотаріусу Криворізького міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
19. Лободі Сергію Леонідовичу, приватному нотаріусу Барського районного нотаріального округу Вінницької області;
20. Маковецькій Олені Анатоліївні, приватному нотаріусу Херсонського міського нотаріального округу;
21. Мартюк Ігорю Зіновійовичу, приватному нотаріусу Тернопільського районного нотаріального округу;
22. Майшмаз Сергію Федоровичу, приватному нотаріусу Нікольського районного нотаріального округу Донецької області;
23. Кохан Ганні Леонідівні, приватному нотаріусу Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
24. Москівець Станіславу Володимировичу, приватному нотаріусу Полтавського міського нотаріального округу;
25. Усік Анжелі Михайлівні, приватному нотаріусу Луцького міського нотаріального округу;
26. Галієвському Дмитру Олександровичу, приватному нотаріусу Одеського міського нотаріального округу;

ВІТАЄМО!

27. Димову Олександрю Сергійовичу, приватному нотаріусу Миколаївського міського нотаріального округу;
28. Несвітайло Ігорю Івановичу, приватному нотаріусу Одеського міського нотаріального округу;
29. Покинтелиці Дмитру Володимировичу, приватному нотаріусу Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області;
30. Поліщуку Анатолію Олександровичу, приватному нотаріусу Білоцерківського міського нотаріального округу Київської області;
31. Чапському Артему Едуардовичу, приватному нотаріусу Одеського міського нотаріального округу;
32. Негрі Олегу Анатолійовичу, завідувачу Голопристанської державної нотаріальної контори Херсонської області;
33. Ричок Руслані Миколаївні, завідувачій Одинадцятій Київській державної нотаріальної контори;
34. Рогозі Олександрю Петровичу, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
35. Рудніцькому Андрію Ярославовичу, державному нотаріусу Першої тернопільської державної нотаріальної контори
36. Рудюку Максиму Валерійовичу, приватному нотаріусу Київського міського нотаріального округу;
37. Сминтиній Ользі Леонідівні, приватному нотаріусу Одеського районного нотаріального округу;
38. Марчук Марині Сергіївні, приватному нотаріусу Одеського міського нотаріального округу;
39. Чернявському Владиславу Вікторовичу, приватному нотаріусу Запорізького міського нотаріального округу.

ПЕРЕМОЖЦІ КОНКУРСУ «КРАЩИЙ НОТАРІУС РОКУ»

В номінації «Професіонал у сфері нотаріату» присуджено:

I місце Величко Оксані Леонідівні, приватному нотаріусу Білоцерківського міського нотаріального округу Київської області.

II місце Дячук Ользі Миколаївні, приватному нотаріусу Запорізького міського нотаріального округу.

III місце Пелех Олені Зінонівні, приватному нотаріусу Львівського міського нотаріального округу.

В номінації «Опора і авторитет для нотаріальної спільноти» присуджено:

I місце Корпало Ганні Василівні, приватному нотаріусу Львівського міського нотаріального округу.

II місце Мешковій Надії Федорівні, приватному нотаріусу Теребовлянського районного нотаріального округу Тернопільської області.

III місце Мельник Людмилі Василівні, завідувачій Четвертій Одеської державної нотаріальної контори.

В номінації «Майбутнє нотаріату» присуджено:

I місце Зеніковій Марині Сергіївні, приватному нотаріусу Дніпровського міського нотаріального округу Дніпропетровської області.

II місце Котляр Анні Ігорівні, приватному нотаріусу Запорізького міського нотаріального округу.

III місце Куценко Ілоні Володимирівні, приватному нотаріусу Кропивницького міського нотаріального округу Кіровоградської області.

В номінації «Кращий керівник» присуджено:

I місце Дерун Карині Анатоліївні, приватному нотаріусу Білоцерківського районного нотаріального округу Київської області, голові відділення НПУ в Київській області.

II місце Березовській Вікторії Станіславівні, завідувачій Третій в'їзної державної нотаріальної контори.

III місце Шалденко Ларисі Василівні, завідувачій Звенигородської державної нотаріальної контори Черкаської області.

В номінації «Легенда нотаріату України» присуджено:

I місце Левенець Тетяні Пилипівні, приватному нотаріусу Одеського міського нотаріального округу, голові відділення НПУ в Одеській області.

II місце Цекеєвій Ірині Олександрівні, приватному нотаріусу Запорізького міського нотаріального округу.

III місце Бикановій Ірині Миколаївні, приватному нотаріусу Криворізького міського нотаріального округу Дніпропетровської області.

Усі переможці конкурсу нагороджені дипломами Нотаріальної палати України

ВИДАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

Методичні рекомендації щодо посвідчення договорів купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю / В. І. Крат, М.О. Божок – К.:

Нотаріальна палата України, 2017 – 11с.

Цей інформаційно-методичний матеріал розроблено відділом методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи Нотаріальної палати України для практичної допомоги нотаріусам у застосуванні норм законодавства при посвідченні договорів купівлі-продажу частки в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю.

Підготувала: Марія Олегівна БОЖОК – головний спеціаліст відділу методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи Нотаріальної палати України.

Рецензент: Василь Іванович КРАТ – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Контроль за діяльністю у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно: теоретико-правовий аналіз / В. І. Бірюков – К.:

Нотаріальна палата України, 2017. – 27с.

У матеріалі досліджується нормативно-правова база, що регулює сферу реєстрації речових прав, судова практика, в тому числі Європейського суду з прав людини, а також наявна практика здійснення Міністерством юстиції України функцій контролю (моніторинг і камеральні перевірки) у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Висвітлені в дослідженні проблеми вказують на недоліки чинного законодавства у сфері державної реєстрації речових прав та містять ряд пропозицій, спрямованих на захист суб'єктивних речових прав їх носіїв, забезпечення належної організації діяльності державних реєстраторів (нотаріусів) та здійснення контролю за такою діяльністю.

Автор: Володимир Іванович БІРЮКОВ – юрисконсульт Нотаріальної палати України, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензенти: Юрій Олександрович ЗАЙКА – професор кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук;

Тетяна Іванівна БОНДАРУК – старший науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького, кандидат юридичних наук.

ШАНОВНІ НОТАРІУСИ!

Нотаріальна палата України звертає Вашу увагу на те, що журнал та інші видання готуються та виходять **за рахунок сплачених нотаріусами членських внесків**.

Сплачені Вами внески та відсутність заборгованості сприяє здійсненню всіх ініціатив та заходів, спрямованих на захист професії нотаріуса та підвищення його професійного рівня.

Дякуємо за підтримку і розуміння!

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ДЛЯ СПЛАТИ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ НОТАРІУСАМИ:

АТ "Укресімбанк" в м. Києві

р/р 26003010085291

МФО 322313

код ЄДРПОУ 38684025

Призначення платежу: код платника податку _____ ,

ПІБ _____ ,

членські внески за (вказати період)

Розмір членських внесків нотаріусів:

2017 рік

3200,00 (266,67 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;

1600,00 (133,34 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

Сплата заборгованості за період:

01.05.2013 - 30.11.2013 - 669,06 грн (95,58 грн щомісяця);

01.12.2013 - 31.08.2015 - 2131,50 грн (101,50 грн щомісяця);

01.09.2015 - 30.04.2016 - 918,64 грн (114, 83 грн щомісяця);

01.05.2016 - 30.09.2016 - 604,15 грн (120,83 грн щомісяця).

01.10.2016 - 31.12.2016 - 344,49 грн (114,83 грн щомісяця).

Журнал «Нотаріат України»

Загальнодержавне періодичне професійне видання

Засновник: Нотаріальна палата України

ISSN 2310-2330

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ 20060 — 9860Р від 05.07.2013

Видається 4 рази на рік

Редакція:

Леся Арнаутова — головний редактор, кандидат юридичних наук;

Віталій Карий — оператор комп'ютерної верстки, дизайнер.

Адреса редакції:

01004, м. Київ, Україна,

вул. Антоновича, 7А;

тел. (044) 230-72-82;

моб. (067) 496-81-61;

e-mail: press.npu@gmail.com

<http://npu.in.ua>

За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних відповідальність несуть автори публікацій.

Передрук статей тільки з дозволу редакції.